

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 5.

15. maja 1861.

X. tečaj.

Pridiga za binkoštni pondeljek.

(Kletev je velik greh zoper Boga; gov. L. D.)

„Tiste dni je Peter odperl svoje usta, in rekel: Možje, bratje! nam je Gospod ukazal oznanovati ljudstvu in pričevati, da je on tisti, ki je od Boga postavljen sodnik živih in mrtvih“. (Ap. dj. 10, 42.)

V v o d.

Kakor se jezik obnaša, takšen duh okoli človeka piše in ga v oblasti ima. Kjer je jezik nedolžen in sramožljiv, tam je duh ponižnosti in pohlevnosti, poterpežljivosti in prizanesljivosti, keršanske ljubezni in sv. edinosti doma; je pa jezik umazan in pohujšljiv, tam razsaja duh prevzetnosti in svojeglavnosti, jeze in togote, krega in prepira, sovraštva in maščenja. Malo kje je jezik perve sorte doma, pri mnogih, pa kaj pri mnogih? skoraj povsodi le druge sorte divjá, tako da so se ljudje hudobnegá duha tako že navzeli, kletve tako navadili, da jo malokdo kaj porajta več. Nekteri jo še k spovednici sebo prinesejo, da se zavoljo nje izgovarjajo in lepe delajo; drugi si mislijo, da je kletev tako vsakdajno in navadno djanje jezika, da Bog ne more že na njega tolikanj porajtati, in tudi ne sme, ker bi jih preveč se pogubilo, zato od nje pri spovednici molcé. Vem, da mnogim bo čudno šumelo po ušesih, in današnja pridiga jim dopadla ne bo, ker bom pokazal, „kako strašen greh da kletev je sama na sebi“; pa Gospod nam je vkažal ljudstvu oznanovati, in mu njegove pregrehe očitati. Troštar sv. Duh! nikar mi svoje pomoči in gnade ne odreci zavoljo prošnje Marije prečiste device in naših angelov. Pripravite se!

Razlaga.

Kar sem včeraj od kletve povedal, še dans na kratko ponovim. Rekel sem, da človeka jezik in njegovo govorjenje

razodeva, kje da je doma, med katero družnjo da sliši, med angele v nebesih ali med hudobne duhove v peklju, kaj da ga po njegovi smerti čaka, ali plačilo in veselje v nebesih, ali martre in pogubljenje v peklju. Že iz tega lahko sami sodite, kako da mora kletev strašen greh biti; pa še ložej bote spoznali veliko hudobijo tega greha, če se spomnite, kaj da se je tam na gori Sinaj godilo, ko je Gospod Bog Izraelcom svoje zapovedi oznanoval. Med treskom, gromenjem in bliskom, s svojim lastnim perstom je v kamnitno tablo zapisal, in vsemu ljudstvu brez razločka oznanil: „Ne imenuj po nemarnem imena svojega Boga!“ Kaj da te besede v sebi imajo, mora biti znano vsem, ki se kristjani imenujejo. Berš na prvi stopnji jim kerščanski nauk pové, da je prepovedan vsak greh, posebno pa kletev, rotnje, zakramentiranje, priduševanje in drugo bogakletstvo. Vsem brez razločka je bilo zapovedano, da se imajo tega varovati, in kar nobene reči ne zakleti. Da bi se bili Izraeljci kletve ja za vselej varovali, jim je Mojzes na božje povelje to zapoved še bolj natanko razložil: Kdorkoli bo klel, naj bo že iz navade ali jeze, naj se mu kazen naloži za ves čas njegovega življenja, da se bo pokoril noter do smerti. Bo pa kdo božje ime nemarno imenoval, naj vse ljudstvo čez njega plane, naj ga zgrabi, ga pelja zunaj mesta ali vasi in s kamnjem pobije, naj bo že domač ali plujec. In stari Tobija je že rekel: „Prekleti naj bojo, ki tebe zaničujejo; in pogubó naj se, ki tvoje ime nemarno imenujejo“. Se bote zdaj mar čudili, da je sv. Pavl svoje učence in poslušavce tako skerbno opominjal, naj nikar nikoli ne kolnejo. „Nikar se ne motite, jim je rekel, ne molikovavci, ne prešestniki, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinovavci, ne ubijavci ne bojo nebeškega kraljestva deležni“. Ali ga vidite preklinovavca med ktere da je prištet? Med tiste, ki pobijajo, ki kradejo in ropajo! Da pa to niso nobene majhne reči, pa sami lahko veste. Kako da preklinovavci z Bogom delajo, le poslušajte: Milijonov angelov in izvoljenih svetnikov v nebesih hvalijo neskončno večnega Boga, pojó mu ptice pod nebom hvaljne pesme; slavo božjo oznanjujejo móčni vetrovi, grozoviti grom Vsegamogočnega častí, vse stvari hitijo Bogú čast in hvalo dajat, le hudobni preklinovavci

se vmes derejo kakor gerd krokar med božje petje. Ali mar to za človeka, ki je po božji podobi ustvarjen, to ni gerdo? Svoje dni o Mojzesovem času se je sin Izraeljske žene, ki je pa Egipčana za očeta imel, z nekim Izraeljcom hudo prepiral in gerdo preklinjal. Izraeljci ga zgrabijo, zvežejo in pred Mojzesa pripeljejo, in ga uprašajo, kaj da je ž njim storiti? Bil je tako dolgo zapert, da jim je Bog sam zapovedal, naj ga iz mesta peljejo vsi tisti, ki so ga slišali, kako da je klet, naj roke na njegovo glavo položé in potlej naj ga vse ljudstvo s kamnjem pobije. Kar vse se je natanjko zgodilo. Zato prav resnobno popraša nek pobožen mož: „Kaj hudobnež! te mar ni sram, da s tistimi ustmi, s kterimi toliko dobrot božjih uživljaš, s kterimi bi imel Boga častiti, hvaliti in moliti, da s tistim jezikom, s kterim bi imel presveto rešnje Telo vredno prejemati, božjo čast zmanjšuješ, in njemu nečast delaš?“

Še hujši se pregreši preklinovavec, ki božje neskončno modro ravnanje graja, se čez vreme togoti, in tako Boga preklinja. Božji perst je, ki vlada zvezde po nebu, njegova roka je, ki stori, da dežuje ali prijetno solnce sije; ki dobro ali slabo letino daje; da bi on ne vedel, ti kar en las s tvoje glave ne pade. Kakor Bog gospodari, nihče gospodaril ne bo. In vender, kolikokrat se primeri, da kak neumnež širokoustno vreme kolne, ki po njegovi glavi ni, bi rad lepo uro imel, ko jih morebiti tavžent drugih za pohleven dež prosi, kolne in rotí, ko mu toča potolče, ali slana posmodí. Kdo se sme prederzniti preklinjati, kar Bog stori? Bere se, da je kmet ob senini košnji v oštarii slabo vreme grajal, in hudo mermral, da sena ni mogel sušiti, ter je zoper Boga gerde usta imel. Ko domu pride, omolkne, oslepi in v enih dnéh umerje. — Neki drugi pa je preklinjal Boga, kakor da bi pravičen ali usmiljen ne bil, ker mu toliko sreče, kot drugim, ne da. Slobodno bi bila strela iz jasnega butila in ga pobila, ker se prah zoper solnce, červ zoper Vsegamogočnega vzdiguje. Namesti, da bi se sam nad sebo jezil, se nad Bogom tolikanj jezi. Oh prederznost hudobnega človeka! Ali ga ne bo razdrobil Vsegamogočni kot solnčni prah! Poglejte božjo prizanesljivost in veliko usmiljenje! Pred neumnega divjaka bel listič pade. Bersš ga pobere in željno po-

gleda, kaj da je pisanega. Najde milostne besede 50. psalma: „Usmili se me, o Bog! po svojem velikem usmiljenji, in po obilnosti svoje milosti mi zbrisi mojo krivico“. Te besede so hudobneža spreobernile. Še drug je bil, ki je ravno tako strašno divjal, in glej! kar iz jasnega je butilo v njega, da je ves čern se zgrudil na zemljo. Zakaj? Na to vprašanje vam pač ne vem drugega odgovora dati, kot: „O visokost bogastva božje modrosti in znanja! Kako nezapopadljive so njegove sodbe, in neizvedne njegove pota! Kdo je spoznal misel Gospodovo, ali kdo je bil njegov svetovavec? ali kdo mu je popred kdaj kaj dal, da bi se mu povernilo? Zakaj od njega in po njem in v njem je vse; njemu bodi čast in hvala vekomaj“.

Kako nespametno in pregrešno tisti ravnajo, ki se pri kupčiji in prodaji rotijo, pridušujejo in na mnoge viže Boga na pričo kličejo. Taki hudobneži so na Jezusovo opominovanje popolnoma pozabili, ko je rekel: „Vaše govorjenje naj bo: Ja, ja, ne, ne, kar je pa več od tega, je greh“. Kaj bojo tisti, ki mnoge besede izrekujejo, enkrat počeli? Od vsake nepotrebne besede bo treba na sodni dan rajtengo dati, kaj pa bo od preklinovavske?

Mislite si revnega pastirja, ves je raztergan in razscapan, vmazan in neveden, pa bi se prederznil pred častitljivega cesarja stopiti, mu hudo zabavljati in vse njegovo djanje grajati; ali ne bojo zvesti služabniki kot nekdam Davida prosili, ko ga je hudobni Semej v begu čez potok Cedron posmehoval in kamnje za njim metal: Reci, reci, da tje gremo, in tega hudobneža zmesarimo. Ali slaba senca je vsa ta nečast, ki jo je revni pastir mogočnemu cesarju napravil, proti tisti, ki jo preklinovavec Bogu dela. Vselaj, ko začne kdo hudo rotiti: (usmiljeni Bog! odpusti mi, da moram kaj takega tukaj povedati) da bi te hudič —! da bi te strela —! prekleti, in še hujše imena pridevajo, hočejo, da bi Bog njih berič, trinog, njih rabelj bil. In oh! kaj takega bote še rekli, da greh ni. Ne mojih, ampak sv. Avguština besed ne smem tukaj zamolčati: „Gotovo je, da noben sodnik hudodelnikov nikoli sam ob glavo ne devlje, da le obsodi, kako in kdaj naj se umori in se zgodi. Le beriči, rabeljni se morajo s

takimi ljudmi pečati, preklinovavec pa vse to od svojega Boga tirja, ter mu zaukazuje: Tega tukaj s strelo pokončaj, unega hudiču odpeli itd. Oh, kaj si sme človek še strašnejšega misliti, kot da je ravno to? In vender kolikokrat, kako prederzno se semtertje kaj takega godí?“

Preklinovavec začne naravnost vsegamogočnega Boga iz njegovega sedeža pahati, in ga semtertje suvati rekoč: Tvoje gospodarstvo Bog! in pa nič! zakaj tako vsega ne gospodariš, da bi me otroci, posli, voli, konji in druge reči vselaj vbo-gale, in se tako obnašale, kakor ravno jaz hočem? Zakaj mi ne privoliš, da bi deževalo, solnce sijalo, kedar moje serce poželi? In če pomislimo, kako pogosto da se ravno med nami kaj takega godí; kako da nekteri gospodarji berž zjutraj, ko druge kličejo, če jim gospodinja ali dekla po volji kosila ne skuha, če se mu kdo prav ne oberne ali ne prestopi, če se mu neumna goved napak oberne ali drugač nogo kam dene; če se kam zadene in vdari; če se mu kaj krivice zgodí ali se kaj razžali; vse, kar po rokah nosi ali z ustmi zavžije, vse njegove djanja in nehanja so namešane z gerdim preklinovanjem in rotnjem. In vse to se godi pri mnogih vsak božji dan. Dragi moji! kdo se bo čudil, da taki hudobneži nimajo pri vsem svojem trudu in potu, pri svojem terpljenju in velikih skerbeh nobenega prida in žegna; da se jim, predenj pridobljeno iz svoje roke denejo, nekako zgubi, in kot vosk v peči raztopi? Preklinovavec, pravi sv. Alfons Liguori, nikar se ne pritožuj, da pri vsi svoji pridnosti in delavnosti le vender pomankanja in revšino terpiš; nikar se ne huduj, da ti nesreča povsodi za petami stoji. Kako ti zamore in sme vsegamogočni Bog tvoje dela in njive blagrovati, ker je vse s preklinovanjem pognojeno? Čemu se čudite, da strela semtertje buta, toča pobija, slana suši, vročina duši, povodenj z blatom in peskom nasuje, ker je zemlja vsa porosena, in zrak ves napolnjen od vašega preklinovanja in rotnja.

S k l e p.

O predragi moji! kaj nam je v tako žalostnih okolšinah storiti? Na to vprašanje vam pač ne vem boljšega in potrebnjšega nauka podeliti, kakor če vam prigodbo od starega

Polikarpa povem. V svoji visoki starosti je bil ta božji mož zgrabljen in pred ajdovskega sodnika vlečen, in je bil tam siljen, naj kaj zakolne, in prizaneseno mu bo. Ali sivi starček še krepko odgovori: „86 let je že preteklo, kar sem jel svojemu Jezusu služiti; od tistega časa nisem od njega drugega prejemal, kot gnade in dobrote, in zdaj hočete, da bi temu svojemu dobrotniku toliko nehvaležen smel biti, da bi ga zaklel in s toliko hudobijo razžalil“? Tako je govoril božji mož, ter je bil pripravljen vsako minuto svoje življenje dati in kri preliti rajši, kakor količkaj s kako kletvijo svojega Jezusa kaj razžaliti. — Robert, francozki kralj je Boga ponižno prosil, da bi se mir in pokoj v njegovem kraljestvu vpeljal, da bi se sreča in božji žegen v njegove kraje povernil, in med ljudstvom se kazati jel; ali Jezus se mu je prikazal in mu naravnost povedal: Dokler ne boš svoje dežele od preklino-vavcov očistil in tih hudobnežev po svojem kraljestvu ne strebil, nikar ne pričakuj da bi ti in tvoje ljudstvo mir in pokoj užival, da bi se blagor in sreča čez deželo vsipala. Kar je tukaj Jezus francoskemu kralju povedal, to reče dans vsakemu gospodarju, ki je kralj svoje hiše. Amen.

Pridiga za 1. pobinkošno nedeljo.

(Kletev je velik greh zoper sam sebe in svojega bližnjega; gov. L. D.)

„Pojdite in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.“
Mat. 28, 19.

V v o d.

Dans vidite, kako da bi se imelo po povelju našega nar boljšega Odrešenika in Učenika v imenu presvete Trojice vse pričeti. Apostelní in prvi kristjani so svojega Učenika tudi pridno ubogali, ter so vsako svoje delo v imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha pričenjali. V imenu sv. Trojice so kerščevali, učili, so zakramente delili, grešnikom grehe odvezali, sv. mašo brali, ljudstvo blagoslovljali, hude martre terpeli, in zavoljo tega sv. imena svojo kri

prelivali. Toda kmalo je jela ta lepa navada: Vse v imenu presvete Trojice pričenjati, med kristjani močno pešati. In dandanašnji kaj se godi? Skoraj bi rekel, da se za enkrat rečeno: „V imenu presvete Trojice bom to pričel, naj bo to storjeno, ali naj se zgodi“, se sliši dvajsetkrat: Preklet hudič, naj te hudič vzame. Skoraj bi kmalo rekel, da jih je veliko, ki vse svoje dela v imenu hudiča pričenjajo, opravljajo in končajo, tako pogosto ga imenujejo in kličejo. Že sem vam pravil, kako strašno da se preklinovavec pregreši zoper Boga, s kakšnimi gerdimi primki da ga pita; dans vam bom v imenu presvete Trojice pokazal, „kako da se preklinovavec močno pregreši zoper sam sebe, svojega bližnjega in svojo sosesko“. Komur je kaj ležeče na časni in večni sreči, naj se lepo pripravi; začnem v imeni presvete Trojice!

R a z l a g a.

Samo, kar telo zadene, je kletev že strašna. Sam vem, da ste že vidili, kako da se včasih kak človek od jeze ves trese, in kako da ves bled postane. Včasih je ves divji, in vse, kar dela in govori, je, kot da bi bil od satana obseden. Dostikrat v takem stanu kaj stori, da ga čas njegovega življenja zmiraj greva. Takega človeka se rada prime zlatenca, žolčna merzlica, kerč, mertvoud in druge take bolezni, ki jih jez še ne poznam. Človek pa ni nikoli gospodar svojega zdravja in življenja, in gorjé vsakemu, ki svoje življenje le za en las prostovoljno ali po nerodnosti prikrajša.

Ali strašnejša je nesreča, ki si jo preklinovavec svoji ubogi duši napravi. Kletve navajen človek izrekuje reči, ki jih je le slišati strah; in če bomo od vsake prazne besede morali rajtengo dajati, kaj pa še le od kletve bo! Navadni preklinovavec misli, da brez kletve svojega dela ali kupčije opravil ne bo; brez poboljšanja živi, brez pokore umerje. Kam pride po smerti njegova nesrečna duša? Preklinovavec ne bo nebeškega kraljestva deležen! Tomaž Morus nam pové od nekega preklinovavca, ki so ga on sam in drugi njegovi prijatli po bratovsko

svarili, naj svojo gerdo navado opusti, sicer se ta reč ne bo nikoli prav stekla, in nesrečna večnost bi ga znala zadeti. E pustite me, jim je vselej nevoljno odgovoril, predenj bo moja zadnja ura se stekla, imam že tri žlahtne besede pripravljene, in moja duša bo za vselej rešena. Res se ga ni kar nobeno opominovanje prijelo! Nekega dne jezdi zdrav in vesel čez visok most. Do sredi mosta ko pride, se njegov mlad konj splaši, poskoči, in oba jezdic in konj sta v valovih šumeče vode konec vzela. In tiste tri njegove besede, na ktere je tolikanj zidal, kaj mislite, kakšne so bile? Česar se jezik v življenju navadi, to izrekuje tudi na zadnje. Še med tem, ko je z mosta v vodo letel, še preden da sta se oba vtopila, so ga slišali, kako da je na ves glas zaupil: „Naj vse hudič vzame“! Ali vidite: Kakošno življenje, takšna smert! — Bog pa tudi očitno človeka udari, ki hudobno kolne. Pred nekimi leti je na Nemškem mlad mož toliko neusmiljeno klel, da mu je neznanih besed pomanjkovalo, in je druge nalaš prosil, naj mu kdo kaj pové, kako bi še gerše klel. Zdravemu začne jezik gniti, in v dveh letih mora siromak od lakote umreti, ves objokan in spokorjen zavoljo svoje gerde navade. Preklinovavec svojo dušo prekolne, jo kar hudiču tje verže. Oh ti hudobnež, koliko je Jezus moral zavoljo tvoje duše prenesti, prestati in preterpeti, kako jo smeš zdaj iz njegovega naročja, iz njegovih sv. ran hudobno tergati in jo satanu izročevati, in jo tje v peklenski brezni pahati? Le poterpi, ti gerdi preklinovavec! saj boš tam doli v peklenski žerjavici svojo neumnost že spoznal, in jo brez rešenja vekomaj objokoval. Vsak drug grešnik si bo na vprašanje: Zakaj tako strašno terpim v tem plamenu, še vedel kaj odgovoriti. Nečistnik bo rekel: „Zato se peče moje meso brez usmiljenja in pomoči v ti neznani žerjavici, ker moja poželjivost ni nikoli sita bila, in je toliko ostudnosti tam na svetu zavžila. Prevzetnež in častilakomnež bo sebe tolažil: Lahko se me hudobni duhovi veselé, in me s tolikšno sramoto zmiraj obsipajo, saj sem ja, dokler sem na svetu bil, le na to gledal, le tega iskal, da so me ljudje radi imeli, častili in hvalili. Da

toliko goreče žerjavice zdaj požrem, da tolikšno neznano žejo zdaj terpim, da me pomanjkanje večno kuha, je to, ker sem tam le gledal, da sem kje kaj ukradel, na ptujem kaj posekal, nagrabil, popasil, ali kje z vijačo kaj dobil, in si le vse k sebi spraviti hotel. Da zdaj nimam nikoli mirú, da jih moram toliko preslišati, pride od todi, ker jes, dokler sem na zemlji bil, drugih nisem nikoli pri miru pustil, da sem se tako rad nad njimi jezil, jih zaničeval, obrekoval in opravljal. Tako je odgovoril tudi Abraham evangeljskemu bogatinu, ko je Lacarja prosil, da bi le konec svojega persta v vodo pomočil, mu kapljo vode na goreči jezik kanil, in mu vsaj nekoliko polajšal hude martre, ki jih terpi v strašnem plamenu: „Spomni se, da se je tebi tam dobro godilo, Lacarju pa hudo, zato se ta zdaj veseli, ti pa terpiš“. Le samo preklinovavec si ne bo v stanu drugega odgovoriti, kot: grešil sem. To morate sami spoznati, da pri svoji kletvi drugega dobrega nimate, kot da v togoti in nejevolji steklemu psu enaki, druge napadate, svoje serce pa s samim strupom in žolcom napolnujete. O kako strašno je veselje in žalosten je prid, ki ga s svojo kletvijo dosežete! Ja koliko ste boljši, koliko vam je ložej, da ste na tako peklensko vižo se znosili? Je pač vaše serce po storjeni kletvi kaj bolj mirno? Ste pač svoj križ s kletvijo kaj polajšali? Vas mar zavoljo tolikšne kletve rana kaj manj boli? Bote mar zdaj svojo nesrečo kaj ložej prenašali? Kakor levemu razbojniku vam vaša kletev terpljenja kar za trohico ni pomanjšala in polajšala, in iz tega časnega kriza, iz majhnih marter ste si naložili večni križ, ste se popehali v peklenške martre. Na tako vižo za pekel skerbeti, ga zmiraj iskati; oh neumnost, oh slepota, da je ne more biti več!

Ali nesreče, ki jo kletev med nami seje, še ni konec. Ni še bilo tako kužne bolezni nikoli na zemlji, kot je ravno gerda kletev. Ona bližnega pohujša, in mladino greha uči. Le en sam preklinovavec naj v vas pride, kjer še kletve nič doma ni, in je še ne poznajo, v enih kvatrih jih bo preklinjalo že sto. Le en sam hudoben hlapec, ki gerdo kleti zna, naj k mirni, pošteni hiši pride, v enem letu se bojo ljudje v hiši zabavljali in preklinovali, da bo groza, ako jih gospodar

v hiši ne posvari, in hudobneža od hiše ne odpravi. Mali se učijo od odraščanih, mlajši od starejših, pastir od hlapca, dekla od gospodinje, da se kolne ne mara celi ljubi dan brez strahu, groze in sramote. Komaj se zjutraj ustane, se kmalo začne: hudič, preklet itd.; pa gre tako naprej noter do terde noči. Tako se je to gerdo preklinovanje med vami vterdilo, da se te strašne hudobije nekteri brez grivenge, brez terdnega sklepa, le poverhoma spovedujejo, kakor bi na tem clo nič ležeče ne bilo. Nekatere besede preklinovanja se povedó, in spoved je končana. In če spovednik prašajo: zakaj da se preklinja? se odgovorí: Zato, ker me jezé, ne ubogajo. Se je morebiti kaj takega godilo vsak dan? Se vé, saj se človek ne more zderžati, saj moram kleti; če ne kolnem, se pa nič ne stori in nihče ne uboga. Ali se scer nič ne veš še kaj spovedati? Nič ne. Oh, saj je dosti! tako dosti, da spovednik premišljujejo, ali bi mu sv. odvezo podelili, ali ne? Zakaj pa to premišljujejo? Zato, ker mu je navada preklinjati že priraščena, od mladosti semkaj se tako godi. Zmiraj pa ravno tistih grehov se spovedovati, po spovedi ravno tako kot popred ali pa še slabše živeti, se pravi Boga za norca imeti in sv. zakramente ponevredno prejemati. Ali so pa to kake majhne reči?

Nar hujše in nar bolj nesrečno je pa še seme, ki ga kletev staršev pri svojih otrocih vseje. V sercih dragih staršev je Gospod Bog sam podobo svoje ljubezni zasadil. Bog sam se ljubeznjivi materi primerja, ter pravi: kakor ona svojega deteta ne pozabi, tako ne pozabi tudi on svojih človeških otrok. Kakor se oče svojih otrok rad usmili, tako prizanaša rad Gospod Bog svojim otrokom, ki se ga bojé. Zdaj pa taki starši, ki se tako deleč pozabijo, da v hudi jezi svoje otroke preklinjati začnejo, leto božjo podobo od sebe veržejo, svoji prirojeni ljubezni ravno nasproti ravnajo. Glej draga mati! 9 mescov si svoje dete pod sercom nosila, med smertno nevarnostjo ga porodila, od svojega telesa ga delj časa redila; keršanski oče! glej to tvoje dete je vse od tvojega mesa in življenja, in zdaj vidva hočeta, da bi se v kaj drugega spreobrnilo, da bi ga hudič vzel, da bi ga pekel požerl. Če že sv. pismo naravnost prešestnika imenuje, ki drugega ženo po-

željivo pogleda, koliko bolj bo take starše naravnost ubijavce svojih lastnih otrok imenovalo. Koliko je moral Odrašenik zavoljo njih svoje drage kervi preliti! kako ga je njegov angel varh tu in tu očitno nesreče še rešil, le vidva ga brez premislika v časno in večno nesrečo, v večni brezen brez premislika pehata, da bi ja nebeskega petja nikoli ne slišalo, in se med angeli tam gori nikoli ne veselilo. Lev se s svojimi mladimi raduje, tiger se veselo med njimi poigra in jih kušuje, le keršanski starši še to malo narurne ljubezni ne morejo terpeti! Nekdaj, ko se je božja pravica zavoljo pregreh jela nad ljudstvom maščevati, so ljudje nedolžne otroke skupaj pripeljali, da jih je duhoven učil, kako naj k Bogu zdihujejo; ga prosijo, da bi bodeče šibe milostljivo odvernili, in razžalena pravica se je potolažila; kje jih pa hočemo dandanašnji kaj prida, kaj takih nedolžnih dobiti, ker jih je večidel popred že zavoljo gerde kletve hudičevi oblasti izročeni, predenj kaj Boga spoznovati začnejo. Vajna imenitna dolžnost je, svoje otroke opominjati, strahovati, učiti, kako naj se greha varujejo, Boga boje, pravično živé; kako naj Boga hvalijo, ljubijo, molijo in njemu pokorščinost skazujejo; s svojo gerdo kletvijo jih pa pohujšujete, Boga in njegove stvari preklinjati učite, da se bodo vaše kosti že v tretje prekopale in se njih prah po pokopališču sušil, ali seme vaše kletve bo še zmiraj na zemlji poganjalo, in sadu za pekel rodilo. Če je Jezus že tistim strašno gorje žugal, ki kterega njegovih malih kaj pohujšajo, kakšna sodba čaka še le take starše, ki svoje lastne otroke preklinjajo in jih pohujšujejo? O dragi otroci! kako se mi smilite, ki take starše imate, ki vas preklinjajo. K sv. Francišku Zalezjanu so svoje dni hudobnega sina pripeljali, da bi ga kaj posvaril. Sv. mož mladenca prav lepo uči; ko pa zve, da je hudobneža lastna mati zaklela, milo zajoka: Oh to je hudo, ter ga je kar spred sebe spustil. Sin je nesrečno smert storil, in mati je od žalosti umerla. Očetov blagoslov otrokom hiše podpira, materna kletev jih pa do tal podira.

Ali oh, nesreče še zmiraj ni konca! Kletev ravno je tista široka in globoka štirna, iz ktere se vsa nesreča: bolezn, pomanjkanje, lakota in druge britkosti izvirajo. Če je tudi

en sam preklinovavec pri hiši, je zadosti, da božjega duha od hiše odpodi, in da se zavoljo njegove kletve čez celo vas, sosesko ali faro šiba božja steguje. Če pa vse rado kolne, mlado in staro, moštvo in ženstvo, lepo vas prošim, sodite sami, ali pač more v takem kraji žegen božji in troštar sv. Duh prebivati? Že zdavnaj se je kraljevi prerok milo pritoževal: „Vsi so zašli in malopridni postali. Ni ga, ki bi storil še dobro, le enega ga ni. Njih gerlo je odpert grob, s svojimi jeziki so hudobno počeli, in pod žnablji je modrasov strup. Njih usta so polne kletve in grenkosti, njih noge so nagle k prelivanju kervi. Zato pa na njih potih ni drugega, kot potrenje in nesreča. Oni poti ljubega mirú niso še poznali, pred njih očmi ni božjega strahu“. Sv. Francišek Zalezijan nekega dne memo preklinovavca gredé mu reče: Ko bi pest blata pripravljenega imel, bi ga kar tebi v usta podegal. Popraša zakaj? Nejevoljno odgovori: da bi ti žrelo tolikšne nesreče zamašil. In sv. Krizostom je pri neki pridigi svoje poslušavce goreče opominjal: „Kar se da, si prizadevajte preklinovavcom strupene usta mašiti, da si iz tih nesrečnih štirn čez soseske in fare strup vse nesreče razlival ne bo. Kakor so nekdanj angelji božji nad Jeruzalemskim mestom upili: gorjé! gorjé! je tukaj doma. Naj beži iz tega nesrečnega kraja, kdor se do časa še rešiti hoče; kličem jez dans: Gorje! gorje! tisti hiši, kjer se preklinovavec terpi, se poslušaj, se mu preklinjati pušči. Ako se sreča še ohraniti hoče, naj se ja do časa od hiše spodi“.

S k l e p.

In nesreča nar hujša preklinovavca le čaka. Še brumni Job, ki je vender sam sebe tolažiti zamogel: S svojimi žnablji nisem Boga razžalil, in s svojim jezikom nisem nikoli kaj neumnega zoper Boga govoril, se je bal pred sodnika pravičnega stopiti, kaj se bo godilo pred božjo sodbo pa s tistim, katerih usta so polne zmiraj strašnega preklinovanja in rotenja? Naj se zdaj še tako izgovarjajo in lepšajo, njih usta jih bodo takrat sodile. V 108. psalmu jim kraljevi prerok pové: „Blagoslova ni prosil, pa ga ne bo tudi nikoli deležen, ljubil je le kletev, in ta ga bo tudi gotovo zadela“. Tam v strašni

večnosti ti satanov preklinovavec! boš še le zverhano mero svojega preklinovanja neizrekljivo nesrečo spoznal, ko bo serditi sodnik nad tebo zagermel: „Poberi se od mene ti preklet! v večni ogenj, ki je hudiču in njegovim angelom pripravljen“. Oh usmiljeni Bog obvari nas vse te strašne nesreče! Amen.

Pridiga za 2. pobinkoštno nedeljo.

(Kako da se je kletev vselej kaznovala; gov. L. D.)

„Veste preljubi moji bratje! da vsak človek naj bo hitro k poslušanju, kesen k govorjenju, počasen k jezi“. Jak. 1, 19.

V v o d.

Želel bi si, da bi me troštrar sv. Duh le z iskrico gnade dans se dotaknil, kot je sv. Jakopa bil razsvetil. Saj ja, kot on svojim poslušavcom ne želim, kot obilno časne in večne sreče, ki jo jim njih jeza in nesrečna kletev povsodi tako močno spodkopuje. Razkazoval sem vam že, kako strašna pošast da kletev je sama na sebi in v svojih nasledkih; kako da se preklinovavec pregreši zoper Boga in njegove stvari, zoper sam sebe, zoper svojo dušo in telo; zoper svojega bližnega in vse stvarjenje božje. Povedal sem vam, da je kletev široka, globoka štirna vseh nesreč, s kterimi pravični Gospod Bog obiskuje posamezne hiše, pa tudi cele vasi, srenje, fare in dežele zavoljo enega samega preklinovavca. Toda nauki in besede se kmalo pozabijo in resnica se vnevar pusti; zato se bom še izgledov poslužil, in v zgodbah dans skazoval, kako da je kletev o raznih časih razno kaznovana bila. Morebiti vam bojo ti strašni zgledi vaše serca omečili, da bote to gerdobo in tolikšno hudobijo odpravili, ter v krotkosti besedo božjo ohranili, ki zamore naše duše zveličati. Upanje imam, da me bote od prvega do zadnjega zvesto poslušali.

R a z l a g a.

Že v tretjih Mojzesovih bukvah se bere, da je pri Izraelcih kletev tolikšen greh bil, da so nekega dne, ko so

takega človeka, ki je preklinjal, sami niso vedeli, kako bi ga bili kaznovali. Zaperli so ga za toliko časa v ječo, da je Bog sam Mojzesu razodel, kaj da se ima ž njim zgoditi. Povedal mu je, naj tisti, ki so priče bili, in so ga slišali, kaj in kako da je klel, ga zgrabijo in iz mesta peljejo, kjer naj ga kot kake druge hudobneže, prešestnike, pobijavce itd. s kamnjem posujejo. Ta smertna kazen je bila potlej za preklinovavce odločena, in iz nje so potlej lahko spoznali, kako velik greh da kletev je. — V četrteh bukvah kraljev se bere, da Senaherib, Asirski kralj je judovsko mesto hudo s svojo armado oblegel in Jeruzalem razdjati mislil. Judovski kralj Ecekija dobi od njega pismo vse polno jeze in hude kletve. Ecekija, ko pismo prebere, gre žalosten v tempelj božji, pred svetiščem Senaheribovo pismo razgerne, in ponižno moli: Moj Bog, Izraeljski Gospod! ti sam si kralj vseh kraljev na zemlji, o poslušaj Senaheribove besede, kako da je poslal svoje služabnike zoper nas; kako da nam žuga nas razdjati zato, ker smo ljudstvo tvoje edino živega, vsegamogočnega Boga. Reši nas o Gospod! iz njegove oblasti, da bojo ljudje celega sveta spoznali, da sam si Gospod, in pravi Bog! Tudi preroku Izaiju je kralj vse razodel, kaj da se je zgodilo; ta mu je naglo odgovoril, kar je bil od Boga zvedel: Tako govori Gospod vojskinih trum: Uslišal sem o kralj tvojo molitev, in nikar ne verjemi, da bo Senaherib kdaj v Jeruzalem prišel. Varoyal bom jaz to mesto zavoljo mojega imena in zavoljo mojega služabnika Davida, da mu Senaherib, ta hudobnež, nič žalega storiti ne bo mogel. In glej! še tisto noč je bil angel morije med Asirsko armado poslan, ki je 185000 vojakov pobil. Senaherib drugi dan, ko se zbudi in vidi, kakšna strašna podertija da je med njegovo armado, ves prestrašen ustane in zbeži v svojo domačo deželo, kjer je bil od svojih lastnih sinov umorjen.

V drugih bukvah Makabejcov se bere, da sta Antioh in Nikanor gerdo navado imela, in gerdo kleti znala. Pervi je bil od Boga zavoljo tolikšne kletve in svojega neusmiljenja s tako strašno boleznijo udarjen, da je poln gnjilih, smerdljivih ran bil, po katerih so červi lazili in drugi merčesi se po njem pasli. Celi kosci smerdljivega mesa so od kosti se ločili, in

posamezni udje še od živega telesa padali, tako, da ni mogel nihče zavoljo velikega smradu blizo njega prebivati. — Drugi hudobni preklinovavec Nikanor je bil v vojski od Boga z naglo smertjo udarjen, in ko je Juda Makabejc do njegovega mertvega telesa prišel, mu je rekel roke in glavo odsekati, preklinovavski jezik iz gerla potegniti, ga na drobne kosce razsekati, po zemlji razsijati, da so ga ptice spod neba pozobale; roke tega hudobneža pa so bile v tempeljnu na steno obešene, da so se vsi ljudje nad njim lahko razgledovali, kaj da je preklinovavcom odločenega.

Te zgodbe so iz sv. pisma, večne resnice, in nebó in zemlja bota popred prešla, kot pa da bi le ena sama čerka jenjala biti, kar sv. pismo pové. Pa tudi druge zgodbe nam takih zgledov obilno oznanjajo, kako da je kletev vselaj kaznovana bila. Od Aria, hudobnega krivoverskega preklinovavca, ki je zraven svojega preklinovanja še to zmoto trosil, da Jezus ni pravi živi Bog, se vé, da se je ravno takrat, ko je svojo potrebo opravljal, razpočil, da je ves drob iz njega šinil in žalostno smert storil. Enega njegovih tovaršev je ravno takrat, ko je ravno gerdo preklinjal in zakramentiral, norost in divjačnost napadla, da je kar noreti jel, da je tako dolgo s svojimi rokami in nohtmi sam sebe praskal, tergal, da je med neznanim vpitjem in bolečinami konec vzel. — Ajdovski cesar Maksimian je bukvice bil spisal, v katerih se drugega ni bralo, kakor to, kako naj se kristjani preklinjajo in gerdo imenujejo. Ja šolski mladini je bilo clo zapovedano, da se je take strašne reči iz glave učila, in strašno preklinovala. Ali glej, kaj se zgodi? Kužna bolezen je tako strašno jela med ajdi divjati in jih moriti, da jih je po hišah in ulicah vse polno ležalo, med kristjani pa še nobeden bolen ni bil. Cesar sam je v svoji bolezní oslepil, hudo norel, in poslédnjič si sam življenje končal. Ne bilo bi današnje pridige kmalo konec, ko bi vam vse take žalostne zgodbe popisovati hotel, ki so hudobne preklinovavce zadevale, zato vam le toliko povem, da nekteremu je jel živemu jezik gnjiti; kak drugi je kar ves čern postal, okoli padel in mertev bil; kak tretji je v takih okolšinah smert našel, ko na-njo clo nič mislil ni, da je med preklinovanjem svojo dušo izdihnil.

Zato so bolj pobožni kralji in cesarji med vsemi hudo-
delniki preklinovavce nar bolj čertili. Leta 1400 je Rupert
za nemškega cesarja izvoljen bil. O takih okoljščinah je na-
vada bila, da se je zraven drugih dobrot tudi jetnikom kaj
pregledalo, ali še vse prizanašalo. Rupert reče tudi vse
jetnike preiskati in je vsem drugim prizanesel, jih iz ječe
spustil, samo preklinovavcom ga ni skazal nobenega usmilje-
nja. Ko so ga služabniki prašali, zakaj da s temi tako terdo
in ojstro ravna, jim je odgovoril: Vsi drugi so se več ali
manj le v takih rečeh pregrešili, ki časno in ljudi zadevajo,
preklinovavci pa se z Bogom, z Gospodom vseh Gospodov
puntajo, njegovo vladstvo grajajo in ga nar hujše žalijo. —
Ko bi dan današnji vse preklinovavce hotli poloviti, in
jih zapreti, kje bi se ječe dobile? — Francozki kralj
Ludovik IX. je postavo oglašil, naj se slehernemu, ki bo
prepričan, da je res preklinjal, z razbeljenim železom
jezik prebode. Nekega dne mu res imenitnega mestnjana pri-
peljejo, ki je gerdo preklinjal. Vse je za njega prosilo,
da bi se mu bilo prizaneslo, ali kralj jim odgovori: „Ja
jez pač rad prizanesem in usmiljenje skazem, ko sem sam
razžaljen, temu pa, ki mojega Boga preklinja, nikdar priza-
nesti ne smem. Iz serca rad bom privolil, da se bo moj
jezik z razbeljenim železom prebodel, ko bi vedel, da bi
potlej v mojem kraljestvu nihče več ne preklinjal, in na tako
vižo Boga ne žalil. Tudi na smertni postelji je ta kralj svo-
jemu sinu in nasledniku sporočeval, naj preklinovavcom nikoli
ne prizanaša, in naj skerbi, kar se bo dalo, da se ta peklen-
ska navada po vsem kraljestvu zadaši. Henrik II. je prekli-
novavce ravno tako, kot ubijavce na smert obsodoval. Ludo-
vik XIV. je zapovedal, da so preklinovavci do četrte stopinje
zmiraj hujši in hujši kaznovani bili. Se pa kdo poboljšati ni
dal, in je še v peto preklinjal, je moral ob nedeljah in
praznikih od osmih zjutraj do ene popoldne na mertvaškem
odru stati. Se ni poboljšal, so mu bili k šestemu ravno na
tem odru zgornji žnablji z razbeljenim železom vžgani, k
sedmemu pa tudi spodnji. In se poboljšal še ni, mu je
bil jezik po sili iz gerla potegnjen. Clo tisti so bili hudo
kaznovani, ki so koga preklinjati slišali, pa ga niso pri-
ti priči sodniku zatožili.

Tudi cerkvene kazni, kakor so bile v prvem času keršanstva spokornikom nakladane, niso bile tako majhne. Sedem nedelj je moral preklinovavec zaporedoma pred cerkvenimi vratni stati, in zadnjo nedeljo brez plajša, bos in gologlav in s štrikom okoli vratú prepasan. Sedem tednov se je o petkih o kruhu in vodi postil, med tim časom nič v nobeno cerkev iti ni smel, in vsako nedeljo je enega, dva ali tri reveže za potrebo nasitil, kakor mu je njegovo premoženje pripustilo. Se pa kdo ni hotel ti pokori podvreči, mu je v cerkev hoditi za vselej prepovedano bilo, in na zadnje mu cerkev še svoje pokopališče prepovedala.

Nikoli se pa ni kaka kletev tako kaznovala, kakor če so starši svoje lastne otroke preklinjali. Sv. Avguštin nam več takih žalostnih zgodb pové, da vsem očitno pokaže, kam da njih in otroke nesrečna kletev pripelje. V mestu Cezareji v Kapadociji na Jutrovem je udovala deset otrok imela. Po smerti očeta je stareji sin mater hudo imel, da ji ni jesti dal, ne oblačila napravljaj in se ji posmehoval. Nobeden drugih otrók se ni za mater kaj potegnil. Od jeze in togote sklence mati svojega hudobnega sina zakleti. Zjutraj zgodaj se v cerkev poda in na poti reva sreča človeka, ki ji svetuje, naj vse otroke zakolne. V cerkvi si lasje razgerne, se na gole persi pred kerstni kamen na tla verže in Boga zaroti, naj strašen zgled ž njenimi otroci storí, da ga ne bojo našli na celem svetu nobenega domu. Od tega časa se začne nar stareji sin po vsem telesu grozovitno tresti, z zobmi škripati in klepetati, kot bi vedna merzlica ga tresla. Predenj je leto minulo, se je že z vsemi tako godilo, da ga niso imeli mirú in pokoja nikjer, tudi v spanju jih je treslo. Od sramote, žalosti in hude vesti mati obupa in se obesi, otroci se po svetu razidejo in povsodi pomoči iščejo. Troje se je pri ostankih svetnikov čudoma ozdravilo, kam pa da je drugih sedmero prišlo, se ne vé. — Dva sina sta skakala in po hiši plesala, mati tega norenja sita, nad njima zavpije: Menda hudič v vama pleše, ker ne dasta nikoli mirú; in glej! kar pri tej priči je hudobni duh tolikšno oblast nad njima dobil, da ju je tako martral, da niso mogli tako močnih vervi dobiti, da bi ju bili zadosti močno povezali. — Neka hči 18 let

stara, se je nekega dne kujala, da ni hotla jest iti, ker so jo mati zavoljo neke nerodnosti popred kregali. Mati ji rečejo enkrat, dvakrat, pa nič ne pomaga. Zdaj se vježé, ter jo za rame zgrabijo, na stol posadé rekoč: Tu-le sedi in jej, če tudi hudiča sneš. In glej, kar pri tej priči začne velika, črna muha okoli mize letati in hudo brenčati. Kolikorkrat je bila odpodena, tolikorkrat je spet berš nazaj priletela. Komaj je hči žlico v roke vzela in pervikrat v usta nesla, je muha že v nji bila, in hči je bila od tega časa od hudiča obsedena. Pa čemu se bom veliko obotavljal pri takih žalostnih zgodbah, mar se raji nazaj k sv. pismu spustim in pomislim, kaj da je nekdanj kletev storila. Spomnite se Noeta, kako da se je potlej, ko se je voda po občnem potopu vtekla, z vinogradi jel pečati, terto saditi, jo obrezovati, grozdje tergati, ga prešati. Ker pa vinske moči še poznal ni, se ga je nekega dné preobilno naserkal, v svoji medlevci in vročini oblačilo nevedno od sebe zmetal, ter je brez njega v nespodobnem stanu tamkaj terdno zaspal. Pervi, ki ga je v takem stanu vidil, je bil njegov sin Kam. Namesto nagoto svojega očeta spodobno zakriti, gre in norčevaje svojima bratoma pripoveduje od očeta, kako in kakšnega da je vidil. Noe, ko se zbudi, in od Kama zvé, kaj in kako da je ž njim počel, ga je zaklel; ktera kletev se ni le Kama, ampak vsega njegovega zaroda prijela. Sv. vere luč, pravo keršanstvo in božji strah so tiste podstave, na ktere se blagor božji, sreča pri hiši in drugih delih naslanja. Ali tavžent in tavžent let je že preteklo, ko Kamovi rod te sreče ne uživa. On prebiva v tistih vročih krajih srednje Afrike, kamor so se naši misionarji podali. Ko so drugi narodi pravega živega Boga spoznavati se učili, je Kamov rod molike vedno častil, s kervijo svojih lastnih otrok so starši molikovavske oltarje škropili, misleci njih jezo potolažiti. Kot pri nas z neumno živino kupčujejo in prodajajo tamkaj z ljudmi, na poti, ko jih ženejo na prodaj, ali pa pri delu pa še vse hujši delajo ž njimi, kot pri nas z živino. Ko bi usmiljeni Bog našega rajnega rojaka Ignacija Knobleharja obudil ne bil, da jim je s svojimi tovarši luč sv. vere prižigal in sv. evangelje oznanoval, sam Bog vé, koliko časa da bi kletev njih starega očaka nad tim rodom počivala. Reveži spoznajo

in vejo tudi za svojo nesrečo, pa ne vejo, od kod da pride. Ko jih je misjonar prašal: Kaj se vam zdi, kdo da smo mi? Vi ste osrečeno ljudstvo, ki ga nar više bitje ljubi, mi smo pa prekleto ljudstvo, ki ga nar više bitje sovraži. — Rad bi vam še od Judov kaj več v misel vzel, kako da so bili sami sebe in svoj narod tako v hudo nesrečo potopili, ko so hudo kleli in vpili: Njegova kri naj pride nad nas in naše otroke. Preteklo je že tavžent osem sto in toliko let, in nimajo ga še kralja, altarja, darú in se bo godilo ž njimi žalostno tako dolgo, da se jim bodo oči odperle, in da bodo spoznali svojo hudobijo; ko se bodo z zgrevanim sercom spustili v naročje edino zveličavne cerkve, kjer bo en hlev in en pastir.

S k l e p.

K vam, dragi, keršanski stariši, se še obernem, ter vas poprašam: Od kod pride, da so vaši otroci tako neubogljivi, nepokorni, hudobni? O spomnite se, kolikokrat da ste jih že gerdo zakleli, hudiču izdajevali, da jih je vse v svojo oblast dobil in jih zdaj na svoji uzdi semtertje vlačí, kamur se mu zdi in poljubi, da se le več greha stori. Čuditi bi se bilo, ko bi vaši otroci dobri bili! In ali se vam nič ne smilijo? Ko vidite, da majhnega kužeka ali mlado mačiko hudo vije in božjast lomi, se vam revna stvarica smili, da njenega cviljenja poslušati ne morete; svoje lastne otroke, ki so od vašega mesa in vaše kervi, ki jih je Jezus za tako drago ceno odkupiti moral, pa brez vsega usmiljenja lahko naravnost v peklen-ski brezen pehate, da bo hudič tam ž njimi neusmiljeno delal in počel, kakor se mu bo zdelo. O kje je še tak oče, tista keršanska mati, ki bi svojo kletev še izgovarjala, in bi jo za greh ne imela? Kaj bi bilo, ko bi se takih pozabljivih ljudi želje pri tej priči spolnovati jele? Kar se pa ne zgodi zdaj, se pa zgoditi zna nekđaj! Vaša kletev se bo spolnovala še nad tretjim in četertim rodom. Vaši unuki in unukov unuki bojo svetu šiba božja in veselje pekla! O starši! starši! ali vas zavoljo vaše kletve sodba nič ne skerbi? O spomnite se vender, da ste stariši! nikar tako častitljivega imena s prekli-novanjem in rotenjem ne oskrunajte. Glej, draga mati! tvoj otrok je, ki si ga z nevarnostjo svojega življenja porodila;

glej oče, tvoj otrok, ki bo tvoj primek na svetu še ohranil, o molita za njega, žegnujta ga, in tudi Oče nebeški mu svojega blagra odrekel ne bo. Amen.

Pridiga za 3. pobinkoštno nedeljo.

(Kako si ljudje svojo kletev neumno zgovarjajo; gov. L. D.)

„Ako kdo meni, da je pobožen, pa ne berzda svojega jezika, temuč zapeljuje svoje serce, je prazna njegova pobožnost“. (Jak. 1, 26.)

V v o d.

S svojim jezikom smo si vstanu nebesa odpreti, da se blagoslov božji rosi na naše njive in polje, travnike in druge dela. Ž njim si pa tudi nebesa zapiramo in peklenske vrata odpiramo, od kodar se izvira vsa nesreča, časno in večno gorje. Tako mogočen je ta udek našega telesa, dasiravuo tako majhen. Lahko ga človek od začetka berzda, in ga odpira in obrača za sv. nebesa, če se je pa enkrat hudega navadil, se ne da kmalo ukrotiti, kot mlad konj ne, ki nobenih berzd ne pozna. Premišljevali smo že toliko in toliko hudega, ki ga je napravil le sam jezik med človeškimi otroci. Nesreče in hude ure ne bojo potihnile popred, dokler mi svojega jezika ne bomo bolj berzdali in na njega pazili; dokler ne bo lepše zastopnosti in edinosti med nami, dokler si ne bomo bolj prizadevali, da se tudi pred tem svetom neomadeževane in ponižne ohranimo. Zato vam bom dans pokazal, „vašo nespamet, s katero svojo kletev tako radi izgovarjate“. Kakor hitro bote na zadnje sami spoznali, da je kletev vselaj greh, da je ona studenec vse nesreče, da se je bote ravno zato tudi varovali, bote kmalo sami se lahko prepričali, kako obilno da bo božji in hišni blagor med vami kraljeval. Le pripravite se!

R a z l a g a.

Svoje pregrehe zakrivati, svoje hudobije lepšati in izgovarjati, je tako stara navada, kakor staro je človeško ljudstvo.

Že Adam v paradizu se je pred Bogom izgovarjal: Žena, ki si mi jo za tovaršico dal, me je zapeljala. In Eva, ki je bila vprašana, zakaj da je to storila, je bers̄ odgovorila: Kača me je zapeljala. In ko bi kači pripuščeno bilo kaj govoriti, mar mislite, da bi se ne bila lepo storila? Adamovi otroci smo v ti reči in kar je on znal, ne opustimo tudi mi. Naj še tako budega grešnika poprašam, zakaj si to storil? Mar mislite, da bo molčal, ali vsaj resnico govoril? Jez ja nisem kriv, mi bo mož odgovoril, da kolnem, zakramentiram, hudiču izdajem, se pridušujem, zakaj mi pa žena nagaja, otroci ne ubogajo? Moje opravila že to sebó prinesó, dolžnosti mojega stanú so take, da drugač ne morem, kot da kolnem. In žena poreče: „Jes kaj ne morem, da zabavljam in se kregam, saj ni vstani človek dober biti in vsega poterpeti, ker je mož tako hudoben, otroci majhni in neukretni, družina vsa hudobna, in drugih križev toliko, da ne vem, kam da bi včasih se djala. To je, zakaj da kolnem, oni naj bojo tudi odgovor pred Bogom dajali, ker mi nagajajo.

O reve uboge! kdokoli vas morati more in sme, da kolnete? kaj mar nimate proste volje? Glej in poslušaj ti keršanski mož! Job in Tobija sta imela tudi nerodne žene, ki sta bila od nju zaničevana, in mnogo britko in grenko preslišati morala, ali sta jih pa tudi preklinovala, kakor ti znaš? Mar nista bila ponižna in poterpežljiva? Pervi se je k Bogu obernil in je molil, od drugega sv. pismo pové, da se s svojimi žnablji in jezikom ni pregrešil, in s timi udi Boga ni razžalil. In ti keršanska žena! ali si se že kaj spomnila sv. Monike? Imela je razujzdanega krivoverca za moža, in od njenega sina Avguština vam je znano, kakšen da je bil. Pa znala je tako pohlevno, prijazno, ljubeznjivo okoli moža hoditi, da so se ji sosedne čudile, ja še možu se je čudno zdelo, kako da more tako poterpežljiva, pohlevna, krotka in prijazna biti? In mu je naravnost povedala: Kristjana sem, in od svojega učenika Kristusa se vsega tega učim, mar ni prav, da po njegovih stopinjah hodim? Ponižno jo je prosil, naj še njemu kaj več od Kristusa pové, kar je kaj rada storila in ga

lepo spreobrnila. Kako pa je svojega sina Bogu pridobila, vam je vsem znano. Učite se in spoznajte iz teh zgledov, da vas ves svét ni v stanu siliti, da bi kleli. Da pa vender tako radi kolnete in hudicujete, je kriv vaš napuh in vaša prevzetnost, ki bersš vse zameri; vaša nepoterpežljivost, ki nič britkega prenašati ne more; vaša svojeglavnost, ki le to svojo trobi; vaša jezicnost, da le vaša mora biti zadnja; vaša togota, ki ni vstanu nobene grenke prenesti; vaša nejevera, ki se božje previdnosti tako malokterikrat kaj spominja; vaše hudobno serce, ki ga le strasti imajo v oblasti, in ž njim delajo, kakor se jim zdi. Ko bi se hotli kaj v ponižnosti, pohlevnosti in poterpežljivosti vaditi, nauke keršanstva posnemati, svoje počutke zatirati, saj bi kmalo vse preklinovanje potihnilo, ljudje bi sami spoznovali, da je za nje dobro in potrebno, da jim včasih božja previdnost kaj britkega pošilja, da jih tako bolj pogosto kaj Boga spomni, jih mnovega greha obvaruje, njih misli in serce požlahtnuje, in jih k lepim čednostim priganja. Z veseljem bote Boga hvalili za toliko ljubezen, ki vam jo skazuje, in samo tega ga še goreče prosili, da bi vas s svojo gnado podpiral, da bi mogli vse voljno in v duhu pokore prenašati, da bi se z vami clo nič drugega ne godilo, kot kar je njegova volja, le to hoteti in storiti, kar on hoče in njemu dopada. Ali vidite in spoznate, kakšno spreobrnjenje da bi se pri vas zgodilo, ko bi se vaše djanje in nehanje le po božji volji obračalo, koliko božjega dopadenja in lepega plačila za večnost da bi si pridobili!

Kak drugi pravi: res je, jaz sam sem kriv, da včasih kako debelo zavpijem: da bi te hudic —, da bi te strela —, pa to mi ni resnica, ne mislim nič greha storiti, ne kaj Boga razžaliti, ampak tako tje v en dan se to zgodi, da je kaj rečenega iz nejevolje, iz jeze, da me družina uboga, otroci bojé, da drugim pokažem, da mi to ne dopade, da se bojo poboljšali in drugikrat več kaj takega ne storili. No, ste ga pač slišali? Ta je svojo kletev tako polepšal, da bi je bili kmali angeli veseli, kot da bi se ž njegovo kletvijo kaka čast skazovala, kot da bi to njegova dolžnost bila! kot da bi s svojo kletvijo tega ali unega poboljšal, mu v nebesa pomagal! ha! tako te bo moral pravični Gospod Bog enkrat, ko mu boš

povedal, da si kled, zato še plačevati? Ti praviš, da tako hudo ne misliš v svojem sercu, kakor z besedo govoriš? Zakaj si pa ves bled? zakaj se po celem životu treses? zakaj se ti na licih in čelu jeza in togota bere, kakor da bi okoli tvojega serca vse treskalo in gromelo? Kdo ti bo verjel, da so take besede le za šalo, tako tje v en dan izgovorjene, da se kaj pové? Meni verjemi, česar je polno tvoje serce, to ti iz ust vre. — Pa naj bo, kakor praviš, da se le v šalah tako tje v en dan zgodi, da kako umazano poveš, da gerdo zakolneš, ti bo mar zavoljo tega tvoja kletev kaj manj za greh zarajtana? Se bojo na tako vižo tvoji otroci strahu božjega učili? te bo mar tvoja družina kaj rajši ubogala, če jo na dan kake dvakrat prav gerdo zakolneš? Govori resnico, kakšno poboljšanje si upaš in pričakuješ od otrok in od drugih, ki bojo dan na dan od tebe takole pohujšani, in hudemu v oblast izročevani. Če še tako gerdega stražmana (slamnatega moža) napraviš, da bi vrabci tvojega prosa zobati ne hotli, se ga bojo ptički berš od začetka malo bali; ko ga bojo pa enkrat spoznali, kdo da je, bojo pa še bolj okoli njega žvergoledi, ja clo na njega se vsedali in po njem hodili. Tako se bo godilo, in se godi s tvojimi otroci. Zmiraj bojo prederzniši, svojoglavniši, nevrotčniši. Otrok se kmalo toliko zbrihta, da pravi: Glejte! moj oče in moja mati se Boga in hudiča nič ne bojita, čemu se bom pa jaz svojih staršev kaj bal? Kaj ti tedaj tvoja kletev pomaga? Drugega clo nič, kot kar si pohujšanja napravil, da tudi tvoji otroci brez vsega strahu gerdo kolnejo, in pa to, da bojo tvoji otroci gotovo pred ali poznej od Boga kaznovani. Sirovega, zelenega lesa se ogenj tako rad ne prime, suhega pa in razcepljenega pa hitro, če se mu le luč približa, bo berš vse v plamenu. Tvoji nerodni, neubogljivi otroci so že tako kazni vredni pred Bogom, zdaj pride pa še tvoja kletev zraven, jih bo zadela gotovo še toliko popred. Ko bi tebi resnica bila svoje otroke in drugo družino kaj poboljšati, imaš deset drugih pripomočkov namesti kletve, ki bojo gotovo pomagali, kletev pa še le bolj kazi.

Tretji se izgovarja: Jaz kaj ne morem, da sem tako nagle kervi, in da v ti dostikrat zaropotam in zakolnem, pa

me tudi naglo mine, in potlej mi je vselej žal. Da kri k temu res precej pripomore, je res, pa je tudi to res, da si kristjan, da si dolžen, kakor ti sv. evangelje veljeva na svoje počutke paziti in jih krotiti. Sv. Peter, sv. Paul, sv. Janez so bili vsi kaj nagle kervi, vender niso nikoli kaj kleli ali rotili. Sv. Francišk Salezjan je bil tako nagle kervi, da ga ni bilo kmalo njemu podobnega, pa s svojim zatajevanjem je tako deleč prišel, da je bil vsem drugim zgled ponižnosti in pohlevnosti. Da človek včasih zaropota in svojo nejevoljo pokaže, je ja prav in potrebno, toda pamet bi od jeze ne smela nikoli poteptana biti. Nespametno vpitje, kletev in rotenje je vselej pregrešno. In s svojo neumno naglostjo koliko se zgovoriš? Če bi v svoji naglosti koga hudo pretepal, kar se tudi zgodi, ali clo ubil, bo le ubijanje kaj manj greh? „Jezite se, pa se nikar ne pregrešite“, je nauk, ki ga vam deli kralj David. — Da ti je potlej žal, rad verjamem; toda kje je kak tak grešnik, ki mu po storjenem grehu, sosebno če ga je še kaka nesreča zadela, nič žal ne bo? Pa zavoljo tega greh le vender greh ostane, in nič manji ni. Vpi in jokaj nad skalo, ki jo po hribu zavalíš, in vidiš, koliko škode da napravlja; bo pač mar zavoljo tvoje grivenge ostala, in bo škoda potlej kaj manja?

Četerti pravi: Kaj hočem da kolnem, od mladega že znam, saj ne vem, kdaj da zakolnem, tako sem se navadil. Ali misli si tatu, ki pred sodnikom stoji. Vidi, da se mu hudo godi, da mu bo morebiti še za glavo šlo, ter se začne zgovarjati, da bi sodnika kaj omečil, in svojo kazen zmanjšal. Nikar ne zamerite, dragi sodnik! glejte, od mladih nog sem vajen, da kradem, in jez se ne morem zderžati, tako me je navada v oblast dobila. Se bo pač tat s svojimi zgovori sodniku kaj močno prikupil? mu bo njegove zaslužene kazni kaj zmanjšal? Alj ga ne bo še le stogotil, da mu bo, kar je tudi prav, še huje in ostrej prijel? Navada nikoli ne grešnika, ne greha ne izgovarja. Le takrat, ko se spozna, da se z grehom Bog žali, sebi pa nesreča nakopava, ter mu je žal, da je tako nespametno delal in se tudi prizadeva, da bi nikoli več v greh ne zabredel, pa mu vender zavoljo

slabosti še kaj spodleti, se mu ložej spregleda in ž njim usmiljenje ima.

Peti pravijo: Saj so otroci še majhni in ne zastopijo, kaj midva med sebo imava, ko se kregava in preklinjava. Še drugi pravijo: Otroci so moji, s svojim blagom pa storim, kakor sam rad. Kaki drugi spoznajo, da ni nikoli prav, če se otroci preklinjajo, ali če se pričo otrok krega in preklinja, pa se s tim tolažijo: ja, če jih tukaj tudi kaj pohujšam, jim pa drugodi lepe zglede dajem in koliko lepih in svetih naukov imajo od mene! Kar tukaj dobrega storite, je vse prav, in je vaša sveta dolžnost, ali kleti, preklinjati in hudicevati bi pa nikoli ne smeli. Kdaj bote s svojim zidovjem kaj naprej prišli, če bote en dan zidali, drugi dan pa podirali? Kar s svojimi nauki, z lepimi zgledi postavite, to s svojo kletvijo in togoto poderete. Strašno pa je, svoje lastne otroke kaj pohujšati! Boljše bi bilo za takega otroka, da bi se mu kar mlinski kamen na vrat obesil, in se potopil v globočino morja. — Vi ste res otroke na svét pripravili, jih zredili, njih meso je od vašega mesá, njih kri od vaše kervi. Za vse te dobrote vam vaši otroci tudi ne morejo nikoli dosti hvaležni biti, vas ubogati in lepo ljubiti je njih prva nar imenitniša, nar svetejša dolžnost. Kdo pa vam je pravico dal zavoljo tega svoje otroke preklinjati, in njih neumerjočo dušo v peklenski brezen pahati? Njih neumerjoča duša ni in ne bo nikdar vaše premoženje, s katerim bi po svoji termi ravnali, kakor bi vi sami hotli. Jes, vi, vaši otroci, in mi vsi smo božji. Bog nas je ustvaril, on nam zdravje in življenje daje, nas hrani in za nas skerbi, smo tedaj vsi njegovi. Po njegovi sveti volji bi morali tudi živeti, si svoje otroke rediti, to je, skerbeti, kolikor da so vaši otroci veči in stareji, da so toliko uaniši, modrejši in pametniši, da se Boga bojé, greha varujejo in pravično živé. Kdorkoli tako ne ravna, se hudo pregreši, in odločeni kazni gotovo odšel ne bo! Nikar tudi ne mislite, da otrok, dasiravno je še majhen, nič ne ume, kar od vaše kletve sliši. Če tudi govoriti še ne zna, ima dober spomin, in ko se bo brihtati jel, bote kmalo sami vidili in se prepričali, da je od nerodnega in hudega veliko več zamerkal, kakor ste popred mislili.

Sklep.

Vidite in sami lahko spoznate, da se kletev in preklinovanje in takšno divje govorjenje ne da na nobeno vižo izgovarjati. Kletev je in ostane strašen greh, ki je iz pekla doma; je nar hujši punt zoper Boga, ž njim se božja pravica nar bolj na maščevanje kliče, poglavitna zapoved: Ljubezen do Boga in svojega bližnjega nar bolj z grešnimi nogami tepta; je studenec vse nesreče, ki se je človek na duši in na telesu nakopuje; je tisto peklensko pohujšanje, zavoljo ktere se nar več nedolžnih otrok pogubi. Kje bo še kateri iz med poslušavcov, ki bo to peklensko pošast še izgovarjal, jo ljubil in se ž njo kaj pečal? Recimo vsi: Nikoli več ne bom klel. Amen.

Pridiga za 4. pobinkošno nedeljo.

(Od pripomočkov zoper kletev; gov. L. D.)

„Bratje moji! ako kdo zmed vas zaide od resnice in ga kdo verne, naj vé, da kdor grešnika verne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smerti, in pokril veliko število grehov“. (Jak. 5, 19.)

V v o d.

Vem, da je marsikomu že žal bilo, da je z gerdo kletvijo tolikokrat Boga, svojega nebeškega Očeta tako zlo žalil; da ga je v serce bolelo, ker si je s takimi peklenskimi besedami nebesa zapiral, da še božji žegen ni mogel na njegove njive in druge dela se rositi. Žal mu je bilo, da si tako dolgo že čez se, čez svoje otroke, vnuke in druge bližne tako hude šibe spletal, da se je skledica božje jeze zavoljo tolikšne hudobije nad nami razlivala. Navada je že tudi splohna, hudo se med ljudstvom ukoreninila, ali se pa ne bo nič zaduševala? Ko kužna bolezen ljudi mori, kako jih skerbi, kako povsodi pomoči iščejo, da bi jo popred ustavili! Namenil sem si danes vam pripomočke zoper kletev deliti, da se bo ta peklenska pošast iz naših krajev pognala, da se bojo

nebesa nam odperle, in se božji žegen na nas, na naše dela in polje rosil. Le premalo vas je dans tukaj zbranih, posebno tistih, ki gerdo navado preklinjati že priraščeno v svojem sercu sebo okoli nosijo, pa jim bote vi, kaj ne radi pri vsaki priložnosti pripovedovali, in tako božjo razžaljeno pravico tolažili, število grehov si zbrisovali in si krono aposteljnov za nebesa spleтали. Le lepo se pripravite.

R a z l a g a.

Pripomoček, da se huda navada, gerdo preklinjati, zaduši, je na enajsto nedeljo po binkoštih v evangelju sv. Marka popisano. Tamkaj se bere, da so k Jezusu pripeljali gluhega in mutastega, in ga prosili, da je roko položil na njega. Jezus pa ga je vzel zmed množice na stran, in je utaknil svoje perste v njegove ušesa, ter je pljunil in se dotaknil njegovega jezika in je pogledal v nebo in zdihnil: „Efeta!“ to je: „odpri se! In kar odperle so se mu ušesa in razvezala se je vez njegovega jezika in je prav govoril. Tega dragi moji! ne pozabiti, da je

a) Jezus v nebo pogledal, to je: molil je in mutasti človek je potlej pregovoril. Ako vam je resnica svojo gerdo navado opustiti, da se bo vaš jezik ozdravil, ter prav in pošteno od zdaj govoril, je potreba, da svoje oči proti nebesom večkrat povzdigujete, k nebeškemu Očetu kaj zdihujete, in ga pogosto pomoči prosite, saj je kje drugodi nikjer dobili ne bote. Tak svet je sveti Avguštin svojim poslušavcom dajal, ter jih opominjal, naj se preklinovavci tudi k nebeškemu Očetu zatekajo, ker na zemlji ga ni nobenega človeka, ki bi v stanu bil svoj hudobni jezik krotiti in ga pošteno vizati. Spomnite se Jezusovih aposteljnov, kako da so bili popred strahovitni in boječi; po svojih hišah so bili zaperti, in nobeden se ni upal le ust odpreti, in od Jezusa kaj govoriti. Ja tako so bili od duha jeze in sovraštva še obsedeni, da bi bili radi nebeškega Očeta prosili, naj bi tiste prebivavce v Samariji z ognjem iz nebes pokončal, ki jih niso hotli čez noč pod streho vzeti. Nejevoljno se je Jezus moral k njim obrniti in jih pokregati: Saj ne veste, čigavega duha da bi imeli biti! Jes nisem prišel duš pogubljevati, ampak jih zveličati. Kako so

bili pa po binkošnih vsi drugi! Le božje dela so hvalili, častili, jih oznanovali, tako, da se je po razglasu množica, ki je gledat prihitela, se zavzela: Glejte, niso leti, ki govoré, Galilejci? kako je to, da jih slišimo vsak v svojem jeziku govoriti, v katerem smo rojeni? kako lepo znajo od božjih del pripovedovati! Kaj jih je tako kmalo spreobrnilo? Kajkoli so počeli, da jih je tolažnik sv. Duh tako kmalo in močno razsvetil? O poslušajte: „Vsi so bili stanovitni v molitvi!“ Kaj drugega tudi tebi, ki se poboljšati želiš in se te pekenske razvade v resnici znebiti hočeš, zdaj ostane, kot sv. molitve se zvesto poprijeti. Sosebno zjutraj, ko ustaneš, naj bo med drugimi molitvami tudi tale tvoja kratka: Dans o moj Oče nebeški! se hočem varovati vsega rotnja in nar manjše preklinovavske besede, moj Jezus! nikar mi svoje pomoči ne odreči, in troštar ti me razsveti s svojimi darmi. Marija prečista devica! in moj angelj-varh! vidva bodita pri meni, ter vodita moje djanje in moj jezik, da bom ložej svoj sklep spolnoval in vsako nevoljo, jezo že popred zadušil, predenj se bo ogenj kletve v mojem sercu vnel. O prosite nebeškega Očeta pogosto dobrega duha, gotovo ga vam bo dal!

b) Drugi pripomoček, da se bote ložej kletve obvarovali in se nedolžne ohranili, je večkratno vredno prejemanje sv. zakramentov. Saj vam je znano, da gnada božja je čeznatorna božja milost in pomoč, ki nam pomaga božje nauke prav spoznavati, Bogu lepo služiti, na tem svetu srečno živeti, po smerti pa v nebesa priti. Kristus sam nam jo je zaslužil, in sv. Duh nam jo v sv. zakramentih deli. Ko je sv. papež Sikst sv. mučenca Cereala kerstil, je nekako veselo zavpil: Glejte, glejte, kako da pride svitla luč iz nebes nadme, ki je svitlejša kot solnce. Bila je ta luč gnada sv. Duha, ki se mu je vidno prikazala. In zakrament sv. pokore kaj je drugega, kot drugi sv. kerst, v katerem se posvečujoča gnada božja popolnoma zadobi? Ona stori, da Bogu dopademo, njegovo sv. voljo spoznamo, in jo z veseljem spolnujemo; da vse prav pričnemo, delamo, in srečno končamo. Nas z orožjem previdi, da sovražniki naše duše blizo ne smejo, in nam nič škodovati ne morejo. Poglejte tje na perve kristjane, kaj jim je pomagalo, da so tako

brumno živeli, z veseljem kri prelivali, tako ponižni in pohlevni bili, da so clo za tiste prosili in molili, ki so jih pobijali in morili? Oni so bili prepričani, kako potrebno da je, da se po Jezusovem nauku živí; ki pravi: „Jes sem vinska terta, in vi ste mladike; brez mene nič niste vstanu storiti; vse pa zamorem v tem, ki me močnega dela“. Poglejte jih današnje kristjane, ki večkrat med letom k spovedi grejo, in katerem je kaj ležeče na tem, da bi sv. zakramente vredno prejeli; če jim njih večkratna spoved tudi drugega ne pomaga, vsaj to dobro te sorte ljudje vendar na sebi imajo, da ne kolnejo ne. O ko bi moja beseda tako mogočna bila, da bi moji poslušavci vsi živo spoznali, kako da jim je pogostna spoved potrebna, in ko bi me tudi ubogali, saj bi tudi pri nas kmalo drugače bilo. Kletev bi se zgubila, sv. žegen bi se čez nas rosil, in troštar sv. Duh bi med nami kraljeval.

c) Pripomoček, da se bote ložej kletve obvarovali, je, da se bote večkrat spomnili, da je Bog vsega-pričujoč; da je zmiraj in povsodi pri vas naj bo po noči ali po dnevu, bodite si v družnji ali sami. Angelj varh vas povsodi spremljuje, ki vse vaše preklinovavske besede v bukve zapisuje, ki jih bote na sodni dan sami lahko iz njih brali; oh če jih zdaj ne opustite, in jih zbrisovati ne začnete, kaj bote sodni dan počeli? kam se od strahu djali, ko bote vse gerde besede vidili in prebrali, koliko da jih bo. V neki pivnici so pijanci gerdo kleli in nagusno govorili. Gostivnik, še dober kristjan, gre k steni in sname britko martro, da bi jo iz hiše nesel. Pivei ga čudno gledajo in molcé; samo eden ga vpraša, čemu da misli britko martro odnesti? Gostivnik mu kratko in ojstro odgovori: Ne spodobi se, da bi ta pri vas in med vami bil in vas poslušal. Vse je sramota obletela, nobeden se ni upal kar besedice čehniti, izpijejo svoje kozarce in se molcé eden za drugim pri vratih splazijo. — Nekega dne se napravi brumna, bogaboječa mati na božjo pot in vzame svojo dvanajst let staro hčerko tudi sebo. Okoli poldneva greste v pivnico, kaj kosila iskat. V pivnici se mastita

dva gerduna, ki gerdo kolneta, in se vmazano pogovarjata. Deklice komaj zraven svoje matere sedí, se ozira po hiši ali ne bo morebiti koga zagledala in mu mignila, naj ta dva dva hudobneža posvari. Ker ga pa ni dobila nobenega, sama serčno ustane, se pred nju ustopi, ter s perstom na britko martro pokaže, rekoč: Mar vaj ni sram, vpričo svojega Odrešenika tako gerdo govoriti, in Zveličarju britko terpljenje ponavljati? Rudečica je oba spreletela, in tako sta omolknila, da nju ni bilo več slišati. O ko bi naši starši hotli svojim otrokom večkrat povedati, kako da jih Bog povsodi vidi; kako da je povsodi in vselej pri njih; kako da se njih dela in besede v bukve zapisujejo; kako da se nar manjša reč pozabila ne bo, da bi jim takole božjega strahu v njih serca zasadili, kaj mislite, da bi potlej tudi toliko preklinovavcov in drugih gerdunov med nami bilo?

d) Da se bote ložej kletve varovali, se včasih spomnite, kako da je za vas dobro in potrebno, da si včasih kaj odrecete, kaj zatirate, da svojim počutkom vsega ne privolite. Človek toliko velja, kolikor sam sebe premaga. Živel je svoje dni mladeneč toliko hude in nagle jeze, da je bila žal beseda zadosti, da ga je vžgala in razdivjala. Pa poslušajte, kako da on sam od svojega spreobrnjenja govori. Ogibal sem se skerbno vsake tovaršije, kterakoli je moje stare navade kaj razdražila. Če se nisem je mogel do čistega se ogniti, sem se hitro umaknil, ko sem čutil, da se mi jeza vzdiguje. Na samoti sem malo postal, sem k Bogu zdihnil, in jeza me je minula. Kake kratke zdihleje iz sv. pisma sem večkrat proti nebesom pošiljal: Kaj pomaga človeku, če tudi celi svét pridobi, svojo dušo pa pogubi; ali pa: pomagaj mi o Gospod! da se ne potopim in več drugih takih. Tudi prijatla sem si izvolil. Kolikorkrat sva kaj skupaj prišla, in kaj govorila, toliko boljša sva si bila. Svetoval mi je ta moj prijatelj, naj tablico napravim, in na-njo vse pregrešne besede vsakega dne posebej zapisujem. In glejte, zmiraj manj jih je bilo, da jih poslednjič z božjo pomočjo popolnoma zmanjkalo. Ali vidite, kako da človek svoje pregrešno poželenje premagati zamore, in sam svoj gospod postane; kako da si na tako vižo služi nestrohljivo

krono za večno življenje po besedah sv. Pavla: „Tisti, ki so Kristusovi, so križali svoje meso z grehi in željami“. Tako bi lahko počeli tudi vi! Zjutraj bi si na tihem vselaj terdno sklep storili čez dan nikoli nič ne zakleti, ko bi vas ne vem kaj, k jezi napeljevalo. Ko bi se hotla med dnevom jeza vašega serca kaj poprijemati, postojite malo, molčite, k Bogu se s kakim kratkim zdihlejem zatecite. Zvečer svoje življenje na kratkem premislite, kakšno da je čez dan kaj bilo; ali vsaj nedeljo preudarite, ali se niste med tednom kdaj preveč razjezili, pri kateri priložnosti, kako da bi se to popraviti dalo. Tako vsaj to storite h koncu mesca, leta ali o svojem godu. K nekemu spovedniku je prišel vojščak, da bi se bil svojih grehov čisto spovedal. Med drugim je tudi povedal, da rad pogosto zakolne, da bi se pa rad te gerde navade znebil, ko bi za kak pripraven pripomoček vedel. Spovednik mu zdaj za pokoro naložé, naj vselaj, ko bo še zaklel, kar poklekne, tla poljubi rekoč: Gospod! bodi mi milostljiv in odpusti mi ta greh. Vojšak je ubogal in vselaj tako storil, in njegove preklinovavske besede so bile zmiraj bolj redke, lepo je njegovo poboljšanje napredovalo. Prigodilo se je, da je vojšak moral na vojsko. Nekega dne, ko so sovražniku nasproti stali, in ga strelali, se našemu vojšaku puška ni hotla sprožiti, ter ga jeza zgrabi in hudo zakolne. Berš se spomni, kaj da so mu spovednik za pokoro naložili, ter kar na zemljo pade, jo poljubi in Boga odpuščanja prosi. Ravno takrat pa kroglica od sovražnika priletí, ki bi mu bila gotovo glavo raznesla, ko bi on stal bil. To pa ga je tako spreletelo, da ni kar več zaklel. Ali vidite in spoznate, kako da je dobro in potrebno, da se človek kaj pokorí, zatira, naloženo pokoro opravlja?

e) Si včasih sami kaj naložite, da bote za vsako kletev kaj plačali in terpeli, če ne več za vsako preklinovavsko besedo vsaj en krajcar ubogim dali, toda od tega bi ne smeli kar stopinje ne odstopiti. Nek rokodelec je imel slabo navado, da je rad vselaj, ko mu je kaj spodletelo, ali se kaj vdaril, hudo zaklel. Bilo mu je hudo žal, in tudi spovedal se je, pri vsaki spovedi je obljubil poboljšati se, pa je kmalo v svojo poprejšno navado zabredel. Velik čertetek se spet spové in Jezusa klečé prosi, da bi mu na pomoč prišel,

naj vendar to slabo navado opusti. Zdaj mu na misel pride, da hoče vselej en tolar v skrinjico v cerkvi dati, kakor hitro bo še zaklel. Tri dni se je zvesto varoval, da svoje pregrehe ponovil ni, ali velikonočno nedeljo z nekim tovaršem na pragu stoji, kar zagleda nekega mladega gospoda memo priti, s katerim sta kupej v šolo hodila, ki pa je bil grozno ošabno oblečen. Jelo se mu je nad njim merzeti, ter ga začne hudo preklinjati in hudiču izdajati, in pozabi vse, kar je bil obljubil. Zdaj zasliši, da zvonček zapoje, ker ravno sv. Rešno Telo k bolniku nesó. Hitro se spomni svoje pregrehe, pa tudi storjene obljube. Ko s sv. rešnim Telesom memo odidejo, prešteje hitro svoje denarje in mu nekoliko grošev čez tolar še ostane. Gredoč svoj tolar v skrinjico nese, dasiravno mu je hudo in težko bilo le z nekolikimi groši do druge sabote živeti. Huda bolezen tirja sploh grenko zdravilo, da kaj pomaga. Kolikorkratkoli ga je med tednom skušnjavec nadlegoval, da bi bil med delom kaj zaklel, mu je hudobcu vselaj spodletela. V šestih tednih je le dvakrat v staro navado zabredel, pa tudi vselaj kazen plačal, kakor si jo je naložil. Veliko let je potem minulo, in rokodelec ni več zaklel. Tako, glejte, bi se odvadili že tudi vi, ko bi vam kaj resnice bilo poboljšati se.

Pri kaki drugi priložnosti naj se pa še kaj drugega poskusi, saj ljubezen nikoli ne počiva in vse poskusi, kjer vidi, da bo svojemu bližnemu k zveličanju kaj pomagalo. Tako je imel pošten kmet jezičnega hlapca, ki je vsako malo reč hudo zaklel. Ga posvariti je bilo zastonj. Vselaj se je vedel odgovoriti, da se je kletve tako navadil, da sam ne vé, kdaj zakolne, da je tedaj zastonj pričakovati, da bi se kdaj še odvadil. Nekega dne zvečer gospodar svoje tolarje prešteva, ki so Martinu (tako je bilo hlapcu ime) vsi močno dopadli. No zberi si nar lepšega in dobil ga boš, ako celih osem dni nič zaklel ne boš. Že velja! Martin odgovori in svojo obljubo derži. Družina mu naganja, ga na vse viže jezi, da bi ga le ob tolar pripravila, ali kaj mislite, da se je dal kaj razjeziti? ali je kdaj kaj zaklel? Celih osem dni se kletve čisto zderži in tolar dobí. Ko mu ga gospodar dá, mu še pové: Glej, zavoljo revnega denarja si se kletve zderžal, in svojo hudo

navado zatiral, zakaj pa tega zavoljo svoje duše ne storiš, saj je vendar več vredna, kot premoženje celega svetá. Malo besed, pa so mu tako v serce segle, da se je varoval vseh preklinovavskih besed zavoljo svoje neumerjoče duše. — Pri neki drugi hiši so imeli spet hlapca, ki je grozno rad preklinjal. Marička majhna deklica ni mogla teh gerdih besed slišati, vselaj jo je neka jeza in nevolja zgrabila, kedar je slišala, da je hudobnež gerdo zaklel. Kaj mislite, Marička svojo mater nekega dne popraša, ali pač naš Miha (tako je bilo hlapcu ime) zna očenaš moliti? Jes ti ne vem povedati, ji mati odgovori. Marička odzdaj Mihata bolj pase in ga sliši, da nekega dne zjutraj očenaš prav moli, kmalo potlej pa pri neki prav majhni reči strašno preklinja. Marička se mu prijazno približa, in lepo ponižno popraša: Kaj ne, Miha! da si dans zjutraj očenaš molil, in Boga Očeta imenoval? Se ve za kaj pa prašaš? Čudno se mi zdi, mu odgovori, kako da zamoreš Boga pred imenovati svojega Očeta, potlej ga pa berš tako gerdo preklinjati. Hlapca je sramota spreletela, in ni ga bilo več slišati, da bi bil še kaj klet. In koliko takih in enakih pripomočkov vam vaš angel varh v roko daje, s kterimi bi svojo in drugih kletev lahko zaduševali, ali se jih ne bote nič poslužili?

f) Še enega pripomočka vam ne smem zamolčati, nikar ga tudi vi ne pozabite, gotovo vam bo veliko pripomogel, da se bote gerde navade preklinjati ložej znebili, in ta je, da se večkrat, posebno pa takrat, ko bi vas imela kaka jeza ali nejevolja obleteti, ljubeznjivega Jezusa spomnite. Njega se lahko spomnite, ko greste po poti memo kakega znamenja ali križane podobe, ter pomislite malo, kako da je bil vselaj in povsodi pohleven in krotek, s kakšno poterpežljivostjo da je prenašal nar večje krivice, ki so mu jih njegovi sovražniki napravljali, in dasiravno je včasih grešnike ojestro svaril, je njegov obraz vendar zmiraj ljubeznjiv bil, in iz njegovih ust ni nihče nikoli nobene nerodne besede slišal. Le spomnite se, kako krotko da se je obnašal, ko je bil od hlapca za uho udarjen. „Ako resnico govorim, mu je rekel, čemu me biješ“? Dragi moji! če je bil Jezus tako krotek,

ponižen, pohleven in ljubeznjiv, zakaj bi si tudi mi ne prizadevali v tih čednostih se kaj vaditi? Saj nas bo le ta pot tje gori pripeljala! „Kdor hoče moj učenec biti, naj zatajuje sam sebe, in naj hodi za menó. Blagor jim, ki zavoljo pravice preganjanje terpé, ker njih je nebeško kraljestvo“.

S k l e p.

Tu, dragi moji! imate dosti zveličavnih pripomočkov, poslužite se jih enega ali drugega, kakor kdo ve, da bo za njega nar bolj pripraven in potreben, tako bote rešili svoje duše, časna in večna sreča bo med vami obilno kraljevala. Amen.

XVI. Pridiga.

(Konec.)

Veseli roženkranc vero oživlja, skrivnosti žalostnega dela vnemajo serca ljubezni in jih navdajajo s tolažbo, skrivnosti častitljivega ali velicastnega roženkranca poterjajo keršansko upanje. Kaže nam prva skrivnost Jezusa častitljivega zmagovavca greha, pekla in smerti „veselo od mertvih ustati“ in poterja naše upanje, da bomo iz grobov zbudjeni tudi mi. Vidimo v drugi skrivnosti „Jezusa veselo v nebo iti“ in poterjeni smo v upanji, da bomo tudi mi enkrat vzeti v nebesa med izvoljene. Tretja skrivnost nam oznanuje, da je Jezus svojim apostelnom poslal obljubljenega sv. Duha in nas zagotavlja, da bo tudi nam vse dal, kar nam je obljubil in da nas ne bo pustil brez pomoči svoje gnade. Četerta skrivnost kaže nam Marijo, ktero je Jezus v nebesa vzel; peta skrivnost kaže nam Marijo v nebesih prejeti krono nebeško. Iz nebeških višav se sveti tudi nam krona večne časti; prihranjena je vsem, ki bojo stanovitni ostali do konca.

S k l e p.

Premišljevali smo sveti roženkranc in učili smo se prelepih nebeških resnic; poterdili mi bote vsi, da ni lepše molitve, kot je sveti roženkranc. Bi ne vedel druge molitve, s ktero bi Marijo spodobnejši častiti mogli, kakor ž njo. Molite

jo torej radi, molite jo pa tudi pobožno in z zbranim duhom, oživljajte si ž njo svojo vero, poterjajte svoje upanje, vnemajte svoje serca k goreči ljubezni do Jezusa in Marije, zahvaljujte se presveti Trojici za vse dobrote neskončne ljubezni, s katero je Ona za naše odrešenje in zveličanje skerbela in še skerbi. Dobro vem, da ta prelepa molitev tudi svoje nasprotnike ima. Da molčim od krivovercov, kateri jo nam za prazno verno navado naspočitajo, je tudi dosti katoljčancv, kateri jo po krivem zaničujejo.

Ali jih pa smete poslušati? Ali se smete sv. roženkranca sramovati? O nikoli se ga ne sramujte! Saj je sestavljen iz nar lepših molitvic, iz nar svetejših skrivnost; roženkranc ali paternošter se je ovijal krog imenitnejših rok, kakor so naše. Kralji, cesarji so ga radi molili, da nič ne povem od papežev. Mogočni cesar Karl peti je rekel, da si z roženkrancem nar gotovejši kaj od Boga sprosi. Kralj portugalski Henrik L je v premišljevanji sv. roženkrancnih skrivnost nar slajše veselje občutil. Kralj poljski Kazimir drugi je v Rim poslal in prosil za pridižnike sv. roženkranca, ker se je nadjal, da bojo oni nar pred zamogli krivoverstvo zatreti. Molili so roženkranc nar pobožniše duše in so si v ti molitvi iskali in dobivali krepost in stanovitnost za dušno vojsko. Zatorej vas še enkrat opomnim, da sv. roženkranc radi molite! Molitvenih bukev ne more vsaki kupiti, jih tudi ne more vsaki brati ali razumeti; sveti roženkranc so pa bukve vsakemu razumljive in vsakemu dosegljive; so pa tudi tako polne nar viših skrivnost, da nar modrejši najde dosti premišljevati; — prostemu človeku pa za svoje potrebe popolnoma zadostijo. Sveti roženkranc je zares prelepa molitev; ž njo Marijo nar ložej, nar lepši častimo. Pritekla bo ura, da nas ne bo veselil več posvetni lišp, zlato, srebro in dragi kamni; zaupljivo bomo le paternošter ali roženkranc v roke vzeli in zdihovali, da bi nam Marija pomagala priti v nebeški raj. Ako bomo Marijo vse žive dni s svetim roženkrancem radi in pobožno častili, bo nar pred božjim tronom mogočna predprošnjica. O Marija, devica hvale vredna; prosi Boga za nas. Amen.

XVII. Pridiga.

(Maria virgo potens sit augmentum fiducia nostrae.)

„Marija devica mogočna; za nas Boga prosit“ Lav. lit. 16. v.

V v o d.

Slavi zgodovina starega zakona orjaško moč Samsonovo, s katero je bil strah in groza sovražnim Filistejcom. Leva je pobil s svojo pestjo, z oslovo čelustjo je tisučero sovražnikov v beg zapodil; vrata mestica Gaza je vzdignil iz zapaha in jih odnesel. Pa vendar se je dal zmotiti od zapeljive ženske, da mu je prirezala dolge lase, v katerih je bila njegova moč in so ga sovražniki zvezali in oslepili. Slavi se tudi moč Davida. Še pastirski mladenč pride v Izraelski tabor in čuje prevzetno zabavljanje orjaškega Golijata, ki je preklinjal Boga Izraelcov in psoval Izraelce, katerih noben se ni upal, ž njim se meriti v dvoboju. Mladenč se oserci, gre k potoku, vzame pet kamenčkov in svojo pračo in se stavi prevzetnemu velikanu na proti. S prvimi lučajem ga zadene na čelo, da se ošabnež mertev zvali na tla. Sovražni Filisteji to viditi, se ustrašijo in pobegnejo. Ko se je Izraelska vojska vernila domu, so slavili Davida in prepevali: „Savel je zmagal tisučero, David pa je zmagal desetkrat tisučero sovražnikov“.

Ali glejte na stare dni je moral kralj David bežati pred lastnim sinom Absalomom, ki se je spuntal in vojsko napravil zoper svojega očeta.

Hvali posvetna zgodovina mogočnost nemškega cesarja Karola V., ki je kraljeval nad mnogo milijonov podložnih in gospodoval čez nezmerne dežele v Evropi in v Ameriki, da je šla govorica: „Solnce v njegovih kraljevinah nikdar ne zatone“. Pripetilo se je pa vendar mogočnemu cesarju, da je enkrat ves bolen in slab moral bežati pred peščico svojih sovražnikov iz Inspruka na Tirolskem v Belak na Koroškem.

Pred mogočnim cesarjem Napoleonom prvim so se tresli vsi vladarji in narodi Evropski; skorej po celi Evropi se je

razlegal vojskni hrup, skorej nobena armada ni mogla zoperstati njegovim vojskinim trumam. Vladarje ali kralje je pahnul s svojih tronov, iz vseh krajev je tiral mladenčce in može v kervavo vojsko. Pred Moskovo je božja mogočnost mu zadonela: „Stoj!“ in pred tolikanj mogočni Napoleon mora kot jetnik na osamelem otoku živeti in umreti. Glejte taka je človeška mogočnost; danes se do neba vzdiguje, jutre v prahu zdrobljena leži; danes se prevzetuje, jutre jo Bog ponižuje. Kakšna pa je bila Marijna mogočnost, da jo v Lavretanskih litanijah slavimo in jo kličemo: „Marija, Devica mogočna! za nas Boga prosi“. Ni imela moči Samsonove ali Davidove, in njena mogočnost ni mogočnost zemeljskih kraljev in vojskovodjev, vendar kar solnce sije, kar goré stojé, kar se morje premikuje, kar zemlja zelení, ni bilo močnejšega od Kristusa in med ženami ne mogočnejše od Marije. Od Marijne mogočnosti hočem govoriti, da se naša zaupljivost do nje zvišuje.

R a z l a g a.

1. Kdo je mogočen? Kdor veliko premore ali močne premaga. Zakaj se Marija imenuje devica mogočna? Mogočna je Marija, ker je premagala mogočnega nasprotnika. Hudega nasprotnika, strašnega sovražnika ima človeški rod že od začetka; serdito sovraži Boga in vse, kar je božje; pahnjen iz nebeških višav tudi človeku ni privošil veseliti se prijaznosti božje in priti v nebeški raj, kterega je zgubil po svojem napuhu. Čertil je tudi človeka in po zvijači ga zmotil, da ni obstal v skušniji svoje pokorščine. Zapustiti je moral človek veseli raj na svetu; njegovemu nasprotniku, peklenškemu zmaju ali kači je Bog pa zažugal: „Sovraštvo bom napravil med teboj in ženo, in ona ti bo glavo sterla“; t. j. ona te bo zmagala in razdjala tvojo hudobno moč, tvoje zlobne zvijače. Kdo je ta serčna žena, ktera se je v boj podala s serditim sovražnikom človeškega rodú? kdo je ta mogočna žena, ktera je zmagala mogočnega nasprotnika? Vidimo pogostokrat na Marijnih podobah, da ona častitljiva devica gnjusni kačji pošasti na glavi stoji. Tedaj je Marija tista serčna, tista mogočna žena, ktera se je v boj spustila s serditim

sovražnikom in zmagala pekleno kačo; zatorej kličemo Marijo devico mogočno! Marija je pekleni kači sterla glavo, ker je rodila Zveličarja, ki je božji pravici svojo pokorščino v dar prinesel za nepokorščino človeško in rešil človeški rod grešnega zadolženja in hudičeve sužnosti; Marija je premagala kačo, ker je vedno živela v duhu božjem in pri vsi visokosti se ni dala zmotiti napuhu. Brez madeža spočeta in rojena je neomadeževana in čista ostala in vse žive dni svoje čistosti ni oskrunila s senčico nar manjšega greha; obilnost nji podeljenih gnad je nar zvestejši obvarovala v ponižnosti in z molitvijo, s popolno vdanostjo v voljo božjo in z volnostjo, s katero se je podverгла nar britkejšim in težejšim sklepom božjim. Zares Marija, ti si kači glavo sterla in zaslužiš, da te kličemo in častimo devico mogočno!

Marija je devica mogočna, ker veliko premore pri Bogu Očetu in Sinu in svetem Duhu; mogočna je po svoji predprošnji. Zgodovina starega zakona nam pripoveda, da bi bil Bog zavoljo Abrahamove predprošnje še pregrešni Sodom in Gomori prizanesel, ko bi le deset pravičnih v njima našel. Na Mojzesove prošnje je Bog prizanesel verolomnemu Izraelskemu ljudstvu, in na Jozuatovo prošnjo je Bog še solnce v svojem teku ustavil, da so Izraelci popolnoma zmagali svoje sovražnike Amelikatarske. Če so svetniki, ti zvesti prijatli božji v svojem življenju na zemlji s svojo molitvijo toliko premogli pred Bogom, da so se veliki čudeži godili, ali ne bo Marija tolikanj več premogla kot pobožni starega zakona in vsi svetniki božji, ko s svojimi čednostmi vse svetnike daleč preseže in je ljubljena hči Boga Očeta, mati Sina božjega in nevesta svelega Duha? Zares s svojo predprošnjo je Marija nar mogočnejša. Bode mar Jezus kaj odrekel, česar ga prosi Marija, njegova ljuba mati? Slavijo Marijno mogočnost cerkveni učeniki. Sveti Peter Damjan govori: „Tebi o Devica! je dana velika oblast v nebesih in na zemlji; kaj bi Tebi bilo nemogoče, ker si zamogla še obupajoče k upanji do nebeškega zveličanja obuditi?“ In sveti Bonaventura uči: „Hudiči se tresejo v peklju pred Marijo in

njenim imenom“. Marijno mogočnost hvalijo grešniki, ktere je otela brezna peklenkega; hvalijo njeno mogočnost bolniki, kterim je sprošila ljubo zdravje, žalostni, kterim je pregnala temne oblake žalosti, da se jim je spet zvedrilo nebo, hvalijo njeno mogočnost jezero in jezero beteznih, ki so v svojih mnogoterih revah klicali in prosili Marijno pripomoč in so bli uslišani. Pričajo Marijno mogočnost podobice, podobe in bogati darovi, ktere vidimo v romarskih cerkvah, glasno pričajo Marijno mogočnost dolge rajde pobožnih romarjev, kteri vsako leto hodijo na božje pota k Mariji posvečenim cerkvam. Zatorej še eno besedo od božjih potov. Ali je prav, da katoljski kristjani na božje pota hodijo? Kako se morajo na božjih potih zadržati?

2. Vsako leto od vigredi do jeseni srečaš na cestah ali potih dolge rajde ali posamne popotnike, ki nosijo brešnjo na ramah, palico v rokah in pobožno molijo ali duhovne pesmi prepevajo. Na prvi vid se jim pozna, da so romarji, ki zapustivši domačijo grejo terkat na vrata milosti božje. Dobro vejo, da je Bog povsod in jih tudi v domači cerkvi uslišati more, vender le zapustijo domačijo, stariše, otroke, brate, sestre in se podajo na daljne, težavne pota, na visoke, sterme goré, med ptuje neznane ljudi, ker terdno zaupajo, da bojo ondi poprej uslišani. Božji poti so že od nekdaj v katoljski cerkvi v navadi in blizo ne bo odraščenega, kteri bi ne bil že na božjem potu; nar rajši pa hodijo katolicani na božje pota, posvečene Mariji devici. Dokler je Marija še v Efežu pri apostelnu Janezu živela, so prvi kristjani pogosto zahajali v Efež, gledat in častit ljubo mater Marijo.

Po njenem vnebovzetju pa so kaj radi obiskovali kraje, kjer se jim je kazala njena podoba; kajti vsak dober otrok gleda rad podobo svoje častiljive matere. Tako so se začeli Marijni božji poti. Tudi Mariji so bili ti poti prijetni; spričujejo to veliki in obilni čudeži, ki so se godili na Marijnih božjih potih in neštevilne gnade, ktere so si ondi sprošili kristjani. Pa tudi božji poti so se množili, da ni skorej deželice, ktera ne bi imela enega ali več takih, Marijini časti posvečenih krajev, kamor katoljski kristjani od blizo in daleč zahajajo. Nar bolj znani so Slovencom božji poti k Mariji na

sv. Višarjih, na sv. gori, v gospi sveti, v Lukavi in v Marija-Celju. Pred nekimi leti se je obhajala 6. stoletnica božjega pota Marije Celjske; lansko leto t. j. l. 1860 je ravno minulo petsto let, kar se je začel božji pot na svetih Višarjih. Slovesno se je obhajal petstoletni spomin njegovega začetka; sveti oče Pij IX. so podelili bogate odpustke vsem romarjem, ki so ondi sv. zakramente pobožno prejeli. Iz sosednih dežel in od daljnih krajev so priromali tako pogosto, da od praznika Kristusovega vnebohoda, do roženkranke nedelje ni se spraznila cerkev in da so jih pri 102,000 obhajali. Vidite, da se v katoliškem ljudstvu še ni zmanjšala ljubezen do božjih potov, in se ni zgubilo zaupanje v Marijno mogočno predprošnjo. Pred 70 let za cesarja Jožefa II. so jeli zaperati romarske cerkve in ljudem braniti na božje pota; ljudje so pa vendar le še hodili, ker je ljubezen in zaupanje do Marije premagalo tudi overe. Zakaj kristjani na božje pota hodijo? Eni iz dobrega zveličanskega namena; nekteri pa tudi iz pregrešnega.

1. Pravoverni kristjan se včasih na božji pot podá, se otesit vsakdanjih, preposvetnih misel. Doma ga motijo skerbí, ljudje in vsakdanje opravila, da še očenaša ne more prav pobožno odmoliti. Zatorej gre od doma, da se znebi vsakdanjih skerbí: na božjem potu se mu serce spokoji in v duši zjasní, da svoj dušni stan na tanko spregleda in pobožniši moli. Tako se zbristri moten vrelc, kedar se v miru pusti. — Imenitna gospoda zahaja poleti v kopele; kdo bi ne privoščil delavnemu človeku, ki se leto in dan trudi, da gre namesto v toplice, na božji pot, oddahnit se od teže in truda in omit svojo dušo grešne nesnage?

2. Pravoverni kristjani grejo na božjo pot, naj bi v družbi pobožne tovaršije ložej bolj in bolj priserčno molili. Na božjem potu eden drugega vnemajo, v petju in v zajemnih molitvah rasti pobožnost, se oživlja gorečnost, da se še naj merzlejše serca otalijo in jim solze duhovskega veselja po licih vdirajo. Ginljivo je gledati romarje, kedar stopijo v romarsko cerkev, kako priserčno pozdravljajo Marijo, kako se ji zahvaljujejo za sprošene gnade, kako ji priporočajo same sebe in vse tiste, kateri so se jim v molitev priporočili, in

kako ljubeznivo jemljejo slovó, kedar se spravljajo na odhod. Vse to mora človek sam viditi in spoznal bo božjega pota sveto moč.

3. Pravoverni kristjani grejo na božjo pot se prav spokorit in zakrameta sv. pokore in sv. rešnjega telesa bolj vredno sprejet. Dolge leta že nekteri v gerdi pregrehi živijo, v vesti jih hudo grize in peče. Radi bi se znebili greha in stergali verige grešne navade, ali nimajo še dosti moči, preslabi so še. Podajo se na božji pot; na dolgem potu imajo priložnost ostudnost in gerdobo greha premišljevati in se vredno spovedati. Marija pa jim sprosi dar moči in stanovitosti, da spokorjeni na potu pokore ostanejo. So tudi sramožljive duše, ktere se ne upajo domačemu spovedniku svoje dušne rane odkriti; neznanemu jih pa odkrijejo in spovednikove besede in resni spomini globoko in zdravilno segajo v njihove serca.

4. Verni kristjani grejo na božji pot obiskat in častit svete kraje, ktere si je Bog izvolil k našemu posvečenju in zveličanju, in si na takih krajih potrebne milosti in pomoči izprosit. Že v starem testamentu so imeli izvoljene kraje, goro Sion, Morijo; Elizej pošlje Naamana, naj se v reki Jordanu omije in Jezus ukaže sleporojenemu, naj se vmije v vodotoku Siloe, in spregledal je precej. Taki izvoljeni kraji so v novem testamentu romarske cerkve. Kedar oče ali mati nevarno zbolijo, zaobljubita se sin ali hči na božji pot; kedar otrokom žuga nevarnost se zaobljubita mati ali oče k Mariji mogočni pomočnici, v vseh revah, nadlogah, britkostih, nevarnostih dobri kristjani v Marijno predprošnjo upajo, in grejo na božje pote. Vem pa tudi, da nekteri le iz gole navade, brez vse pobožnosti in pokore hodijo po božjih potih; ti so pohajkovavci in lenuhi, kterim delo smerdi, ne pa keršanski romarji. Kako se morajo opraviti božji poti, da so Bogu dopadljivi, Mariji v čast in nam v zveličanje?

1. Nastopiti jih moramo iz dobrega namena ne za kratek čas, ne na posvetno dobro voljo ali pa v grešno priložnost, ampak da Bogu zvestej služimo, pobožniži molimo, se bolj spokorimo in tudi poboljšamo.

2. V pošteni tovaršiji. Naj nikdar ne hodijo mladi ljudje sami ampak s poštenim varhom, s stariši ali s kterimi drugimi poštenimi ljudmi.

3. Gredé naj se romarji pobožno in po keršansko zaderžijo, molijo, duhovne pesme prepevajo, tiho premišljujejo ali pa lepo spodobno pogovarjajo o keršanskih resnicah.

4. Romarji naj se že doma spovejo in sv. rešnje telo prejmejo ali pa to v romarski cerkvi prav vredno opravijo; kajti le tedaj so naše dobre dela Bogu všeč in nam koristne, kedar jih opravimo v stanu posvečujoče gnade božje in naša molitev tedaj oblake ložej predere in uslišanje doseže, kedar iz spokorjenega, očiščenega serca k nebu puhti.

5. Na božjem potu morajo romarji z malim se zadovoljiti, vse trude, pot, vročino, mraz in vse druge težave voljno preterpeti, vbogajme dajati, da bo romarski pot tudi božji pot. Na božji pot hoditi nas ne zavezuje keršanska vera; kedar se pa zaobljubimo, moramo tudi obljubo zvesto spolniti.

S k l e p.

Spregovoril sem vam besedo o božjih potih, ker oni nar očitnejši, nar glasnejši pričajo, da je Marija devica mogočna. Dokazujejo nam njeno mogočnost tisučerni spominki, ktere je keršanska hvaležnost za prejete gnade darovala v romarskih cerkvah; dokazujejo nam, da Marijna oblast gre od roda do roda, da je pripravljena po svoji predprošnji vsem pomagati, kteri jo prosijo, če jim je zaželjeno ali prošeno tudi v zveličanje. Veselo kličemo: o Marija, ti si devica mogočna! mogočna si kraljica nebeška, mogočna si, ker si peklenski kači glavo sterla; mogočna, ker si rešila že toliko duš iz vic in otela peklenkega ognja; mogočna je tvoja predprošnja v kužnih boleznih, v stiskah, nadlogah zoper vse naše sovražnike dušne in telesne, mogočna si nam tovaršica in pomočnica zlastno v smertnih težavah!

O devica mogočna, nikar nas ne zapusti, kedar se naše duše v nevarnosti znajdejo, kedar nesreče čez nas

priderejo! O devica mogočna! še enkrat te prosimo, ne zapusti nas, temuč pomagaj nam, da rešimo svoje duše in dosežemo večno življenje!

Marija, devica mogočna! za nas Boga prosi! Amen.

XVIII. Pridiga.

(Maria virgo clemens et quibus principaliter clemens est?)

„Marija devica usmiljena, za nas Boga prosi“; Lavr. lit. 17. v.

V v o d.

Nemiljivo hvalo si je pridobila tista žena, kateri Salomon lepo spričevanje daje: „Svoje usta je odperla modrosti, in na njenem jeziku je postava milosti“ (Prip. 31, 26). Te hvalne besede cerkev leto za letom večkrat pobožni in usmiljeni ženi v čast ponavlja. Nježna rudečina povertnic ali rož očem ni tako prijetna, in ne dopade se nam tolikanj snežno beli limbar ne lepo pisani tulipan, tudi ne zlatorumena juternja zarja, kot milost ali usmiljenje. Nečimerna je hvala posvetne visokosti, če ni združena z usmiljenostjo. Kakšno hvalo si pridobijo mogočni kralji, zamožni bogatini, ako niso milostljivi in usmiljeni do podložnih in ubogih? Milostljivost je eden nar žlahtnejših biserov v kraljevski odevi, z milostljivostjo si kralji nar zvestejših sere pridobijo; usmiljenje sprijazni bogatina z ubogim in sprosi mu obilen blagoslov nebeški. — Milostljivost, usmiljenost ste Bogu nar lastnejše čednosti, zatorej tudi človeka tako žlahtnega in Bogu dopadljivega storite. Ni se toraj čuditi, da te dve čednosti v nar popolniši duši v Mariji v tako obilni meri najdemo, da jo cerkev kliče in pozdravlja: „Marija, devica usmiljena, za nas Boga prosi“. Marijna milost in njeno usmiljenje vse obseže, revne in bogate, pravične in grešnike, še clo nar hujše sovražnike njenega Sina. Vse neizrečeno ljubi, vsem je usmiljena in milostljiva.

Premišljevali hočemo 1. od kod pride, da je Marija tako usmiljena; 2. katerim njeno usmiljenje nar obilniše doteka?

V vencu nar lepših čednost, s katerimi je milost božja obdarovala mater našega Odrešenika, se prav jasno in veselo lesketa njena velika usmiljenost. Usmiljenost človeku nikar ni prirojena, ni torej natura lastnost, ampak ona je dar milosti božje, ktera jo nježnim dušam nar obilniši podeluje. Usmiljenost, ali da bolj prav rečem, milostljivost je torej ena čednost, ker je Bog nar milostljivi in Jezus usmiljenost svojim vernim priporoča, smemo reči, da je keršanska čednost. Ona človeško serce omehči in požlahtni, da veselje in tudi nadloge svojega bližnjega čuti, da mu v sreči ne zavida, v revah pa ga omiluje in veselo mu priskoči. Usmiljenost je srečna mati, ktera nar ljubeznjivše hčericice rodi: prijaznost, dobrotljivost, ljubeznjivost in miloserčnost. Prijaznost vsakega človeka spoštuje, naj je visokega ali nizkega stanu, in to spoštovanje v obhoji in obnaši očitno naznanja. „Bodi prijazen z ljudstvom in priklanjaj svojo glavo pred višimi“. (Sir. 4, 7.) Dobrotljivost dobrote deli in je srečna, kedar koga osreči. Ljubeznjivost vsem le dobro želi, se le blagra in sreče drugih veselí. Miloserčnost je ubogim revežem, be-težnim prijatlica, jih omiluje in tolaži, jim priskoči in pomaga, kedar in kolikor le premore. Te so ljubeznjive hčericice ljube usmiljenosti, tiste lepe čednosti, ktera se v Marijnem življenju tako krasno lesketa. Marija se torej imenuje devica usmiljena, ker je to čednost od božje milosti v poseben dar prejela; usmiljena je, ker je sama skusila reve, nadloge, britkosti človeškega življenja, ker je sama čutila vse bolečine mater-nega serca, ker je z lastnimi očmi vidila težave, s katerimi je obložen Adamov zarod. Rojena iz Ane je bila Marija hči kraljevske rodovine, ali že davno niso več kraljevali njeni preddedovi v Izraelu; poštenost je bila edino njeno premoženje, edino bogastvo kraljevske hčere. Ubožna rojena je nosila težko butaro siromaštva in je usmiljena prijatlica ubogim, rev-nim, siromakom, kateri od dans do jutra ne vejo, kje bojo košček kruha dobili in se nasitili. Častilakomen grozovitnež streže po življenji njenega deteta; da ga otme kervožejni grozovitnosti beži z detetom in možem po trudapolnih potih v ptujo deželo.

Vé torej usmiljena biti onim, ki nimajo svojega doma, svoje strehe, ki morajo se porevati med plujimi neznanimi ljudmi, ki morajo od ene dežele do druge potovati in nikjer ne najdejo mira in počitka. Z lastnimi rokami sta Jožef in Marija služila in preskerbovala živež za družino; znan je Mariji pot in znoj, znani so ji vsi trudi, s kterimi se kruh in živež prideluje; zatorej je usmiljena mati pridnim težakom, ki se z lastnimi rokami trudijo za vsakdanji živež. Jezusa njenega ljubega Sina so zaničevali, po krivem dolžili in tožili, grozovitno terpincili in k smerti obsodili; pod križem je stala Marija, ko je Jezus njeni Sin na križu umiral; grenki kelh terpljenja, kterega je previdnost božja ji natocila, je izpila do zadnje kapljice; zatorej je usmiljena materam, kterim ali otroci sami nadloge napravljajo, ali pa ktere morajo zavolj otrok mnogo britkost preterpeti. Znane so Mariji skušnjave, ktere nas povsod obdajajo in zalezujejo, znane so ji slabosti Adamovih otrok, znana ji je zloba in hudoba, ktera se za grehom valí; pozna pa tudi pravičnost božjo in neizrekljivo nesrečo večne pogube, zatoraj se ubogih grešnikov usmiljuje in jim vedno božjo milost izprosuje, nas svaruje, varuje in reši, kedar in kjer le zamore.

2. Kterim Marijno usmiljenje nar obilniši doteka?

Ozrimo se po svetu, preštejmo nadloge ki tarejo ljudi, vse britkosti, ki nam grenijo življenje, vse bolečine, ktere moramo prestati, vse dušne rane, ktere sklejo in kervavijo, vse zlo, kar ga iz greha izvira; zares, težek jarm teži Adamove otroke od dneva, ko pridejo iz maternega telesa, do dnu, ko se vernejo spet v zemljo, ktera je mati nam vsem. V tih nadlogah je Marija naše upanje; ona je devica usmiljena, se usmili vseh, ki jo kličejo na pomoč; tolaži vse, ki zdihujejo k nji in jo usmiljenja prosijo. Sv. evangelje nam pové, da je bila Marija z Jezusom povabljena na ženitbo v Kano Galilejsko. Prigodilo se je pa, da je vino pošlo; Marija to zapazi in se usmili ubogih ljudi, zatorej reče Jezusu: „Vina nimajo“. Na materno priprošnjo je Jezus vodo v vino spremenil in ubogi družini pomagal iz zadrege. Kakor ondi je Marija vselej usmiljena pomočnica vsem, ki v nadlogah zaupanje stavijo v njeno predprošnjo. Hujše kot telesne rane,

so dušne rane, kajti one več bolijo in težej zacelijo. Ložej prenašamo glad in žejo, kot zaničevanje in zasramovanje. Žalost hudo vjeda in krivica globoko zabada. Ravno v tih nalogah nam je Marija nar usmiljenejša. Sedmeri meč žalosti je presunil njeno serce, da se vse britkosti sveta njeni ne morejo primeriti.

Zdé se mi, da jo vidim pod križem njenega ljubega Sina stati in jo slišim klicati: „Pridite k meni vsi, ki ste obloženi; pridite in glejte, ali je vaša žalost, kakor moja“. Pod Jezusovim križem je Marija prejela poklic posvečenje, biti usmiljena mati vsem žalostnim in obloženim. Že sveti Efrem Sirski jo kliče tolažnico svetá, varhinjo zapuščenih in sirot. Slavnemu Kristofu Kolumbu, ki je Ameriko našel, so zavid, obrekljivost in zvijačnost napravile mnogoterih težav; v veliki britkosti ga je tolažilo zaupanje v Marijo, ki je vselej bila usmiljena tolažnica nedolžno preganjenim. Nar obilniši Marija svoje usmiljenje ubogim grešnikom skazuje, ako se sami sebe ali če jih drugi njeni predprošnji priporočajo. Vsak smerten greh neskončno žali Boga, oropa grešnika gnade božje, zapré mu nebesa in odpre vrata peklenške. Ali Marija usmiljena devica tudi ubogih grešnikov ne zapustí, s svojo mogočno predprošnjo zasluženó kazen odverne in milost sprosi. Žark milosti božje grešnikovo serce zadene, da se v njem spet razdeni in razgreje; dušna temota mine, grešnik spregleda in svoj žalostni stan spoznava; led dušne merzlote se raztopi in se v ljubezen do Boga in v skerb za dušno zvečičanje spremeni.

Nek človek je padel v smerten greh, ktereга se ni hotel spovedati; vest ga je pa tako grizla in pekla, da ni več mogel prestati. Zapusti dom in gre na pot, da bi v vodo skočil in se utopil. Na potu obstoji in jokajoč Boga prosi, naj bi mu grehe odpustil brez spovedi. Na to se verne domu. Ko neki dan v postelji leži in spi, čuti, da ga je nekdo na ramo vdaril in sliši glas: „Idi in spovej se“. Poda se v cerkev, ali k spovedi se vendar ne more pripraviti. Drugo noč začuje ravno ta glas. Spet se poda v cerkev; ko pa tje pride, sam pri sebi reče, da hoče raji umreti, kot pa tega greha se spove-

dati. Pred da pa se spet verne domu, se hoče revež še usmiljeni devici priporočiti. Poklekne torej pred podobo device Marije, ko bi trenil, se ves spremeni; ustane in poišče spovednika, od samega veselja toči solze in se prav zgrevano in popolnoma svojih grehov spové. Rekel je, da je večje veselje občutil, kot da bi bil vse zaklade celega svetá pridobil. Povejte, ali v tej prigodbi ni Marija očitno pomagala in terdovratnemu grešniku usmiljenje sprosila? Marija je usmiljena umirajočim; še na smertni postelji zastarelim grešnikom gnado spokorjenja in odpuščanje grehov sprosi, smertne britkosti olajša in duše pred sodnika spremlja. Neka gospa še na smertni postelji ni mogla svojemu možu odpustiti. Duhovnik že niso vedeli kaj storiti, da bi jo k odpuščanju ganili; grejo iz izbe in sveti roženkranc odmolijo. Ko spet nazaj pridejo, najdejo ženo vso spremenjeno. Radovoljna odpusti svojemu možu in se skesa nad poprejšno terdovratnostjo. Marija se je umirajoče usmilila in jo pekla otela.

S k l e p.

Po pravici tedaj kličemo: O Marija devica usmiljena! Sveta katoljška cerkev nas prelepo molitev uči, s katero se Marijni usmiljenosti priporočati moramo: „Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja porodnica! ne zaverzi naših prošenj v naših potrebah, temuč reši nas vselej od vseh nevarnost. O častitljiva in žegnana devica, naša gospa, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica. S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči svojemu Sinu nas izroči. Prosi za nas sveta božja porodnica: da bomo vredni obljub Kristusovih“. Za vsakotero bolezen je Bog stvaril zdravilne zeliša, bolehajočim v pomoč in olajšanje na Bog izvirati mnogoverstne zdravilne studence; za dušne nadloge, bolečine in bolezni je Marijna usmiljenost odperla bogate studence, iz katerih po njeni predprošnji vre in teče milost, pomoč, tolažba; milost grešnikom, pomoč nesrečnim, tolažba žalostnim in z nadlogami obloženim. Sv. Bernard uči: „Molči naj od tvoje usmiljenosti, o Marija! kdorkoli te je klical v potrebi, in reci more, da nisi

ga uslišala. Mi tvoji služabniki veselimo se vseh tvojih čednost zavolj tebe, ali tvoje usmiljenosti se veselimo zavolj samih sebe.

K temu studentu usmiljenja naj hiti pomoči potrebna duša. — Blagovoli, o blažena devica, svetu skazati ono milost, katero si našla pred Bogom. Sprosi grešnikom odpušcanje, bolnikom zdravje, slabim moč, žalostnim tolažbo, tim, ki so v nevarnosti, pomoč in rešenje. O Marija, devica usmiljena za nas Boga prosi. Amen.

XIX. Pridiga.

(Maria virgo fidelis Deo et hominibus!)

„Marija devica verna, za nas Boga prosi!“ Lavr. lit. 18. v.

V v o d.

Slišali bomo dans drug časten priimek, kterege nas uči katolijska cerkev: „Marija devica verna, ki nam oznanuje zares neko prijetno lepoto Marijne duše. Ima pa ta častitljivi priimek dvojni pomen, kajti prvič oznanuje dušo, ki je po veri z cerkvijo, po cerkvi pa s Kristusom sklenjena, oznanuje nam drugič dušo, ki se z zvijačo in goljfiijo ne omadežuje, ampak dane obljube in sprejete dolžnosti na tanko spolnuje. V obojnem pomenu je Marija devica verna. Zaupala je angelovemu oznanilu in se popolnoma vdala volji božji, ktera jo je zmed vsimi izvolila v mater našega Odreecnika. Terdno veruje včlovečenje Sina božjega in njene vere ne zmaja ne uborno rojstvo v hlevu, ne moti jo Herodovo preganjanje, ne beg v Egipt, ne nevera pismarjev, ne groze polna gora Kalvarija, ne strašna smert ljubega nedolžnega sina. Utopljena je v morje žalosti, ali njena vera je nepremakljiva. Njeno stanovitno vero slavi cerkev veliki teden; kedar se na veliko sredo, četertek in petek o zgodnicah dvanajst sveč na svečniku pogasi, ostane še trinajsta goreča v znamenje, da so o

Kristusovem terpljenju skorej vsi aposteljni bil omamljeni in so Jezusa zapustili, le v Marijnem sercu je še vera in zaupanje živa in nepremakljiva stala. Od nje prerokuje Salomon: „Njeno svetilo ne bo ugasnilo v noči“. Tudi v drugem pomenu zasluži Marija častni priimek „device verne“.

I. Bila je zvesta dekla Gospodova, zvesta mati Sina božjega, zvesta nevesta sv. Duha;

II. Nam pa je zvesta mati in pomočnica. Te dve vesele resnici naj bote zapopadek današnjega premišljevanja.

Razlaga.

1. Kaj je zvestoba? Zvestoba je čednost, ktera človeka nagnjenega stori, da svoje dolžnosti, sprejete pogodbe in storjene obljube vestno in natanjko spolnuje. Zvestoba je kaj imenitna čednost; prikupi nas Bogu in ljudem. Bog ljubi zvestega služabnika; ljudje pa cenijo, spoštujejo in ljubijo zveste predpostavljene, zveste prijatle, zveste podložne, ljudi brez zvijače in hinavščine. Hlapca, kteremu je gospod 5 talentov izročil in ki je ž njimi 5 drugih prigospodaril, je pohvalil gospod in mu rekel: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda“ (Mat. XXV, 21.). Ni bilo in ne bo človeka pod solncom, na kterem bi bila zvestoba tako čista in popolna, kot se sveti na Mariji. Bogu Očetu je bila zvesta hči in dekla. Ko je angel Gabriel Mariji oznanil, da bode rodila Sinu božjega in odrešenika, mu je ponižno odgovorila: „Glej! dekla sem Gospodova, meni se zgodi po tvoji besedi“. Govorila je, kakor je mislila; po besedi pa tudi storila. Svoje serce, svoje misli je popolnoma odkrila v prelepi hvalni pesmi: „Moja duša poveljuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojemu zveličarju; zakaj on se je ozerl na nizkost svoje dekle“. V visokosti ni pozabila svoje nizkosti; vedno se je spominjala, da je le po milosti božji do one visokosti dospela; nar častnejše izvolenje ni je zmajalo v ponižnosti, ni je zapeljalo k prevzetiji ali samohvali. Ponižna je bila kot dekla, zvesta kot dekla, pokorna kot dekla, volnejši in veselejši je spolnovala postave božje, kot očaki in svetniki.

Jezusu, Sinu božjemu je bila zvesta mati. Glejte in čudite se, kako Marija v revnem Betlehemskem hleyu svoje materne dolžnosti spolnuje; kako skerbno varuje svoje dete vsake nevarščine! Da bi ga otela Herodovega trinóžtva beži v Egipt. Pridno dela, se trudi in podpira Jožefa v skerbi za živež. V ljubezni do Boga ga vsaki dan podučuje in 12 let starega mladenca vodi v Jeruzalemski tempelj; ko Jezusa ondi zgubi, ga skerbljivo in neprenehoma išče, dokler ga najde. Nar bridkeješe je bila skušena njena materna zvestoba, ko so nedolžnega Jezusa zgrabili in po nedolžnem k smerti obsodili. V nar večem zasramovanju, v nar hujšem terpljenju zvesta mati svojega ljubega Sina ni le en trenutek zapustila; še križanemu je pri križu zvesta ostala, zvesta živemu in mertvememu, zvesta častenemu in zasramóvanemu.

Svetemu Duhu je bila Marija zvesta nevesta, vse žive dni ni oskrnila svoje čistosti, svojega devištva, ne v djanju, ne z besedico, ne z mislijo. Od nje govori sv. Duh: „Vsa si lepa moja prijatlca in nobenega madeža ni na Tebí“.

Postojmo preljubi, in premišlujmo čudapolno zvestobo Marijno in primerimo jo z našo zvestobo! Koliko obljub smo že storili in kako smo jih dosihmal spolnovali? Malo ur po rojstvu so nas prinesli h kerstu, po svetem kerstu smo bili sprejeti v cerkev, smo postali otroci božji, dediči (erbi) nebeškega kraljestva; mi pa smo po naših bo-trih obljubili, da hočemo služiti Bogu in njega in njegove svete postave ljubiti. Vse to smo slovesno obljubili in še pristavili, da se odpovemo hudiču in vsemu njegovemu djanju in vsemu napuhu. Hudiceve oblasti oteti smo bili maziljeni s svetim oljem in Bogu posvečeni, politi s kerstno vodo smo bili očiščeni vseh madežev in grehov, dopadljiva lastnina božja. Pri sveti birni smo prejeli novo lepóto neizbrisljivega znamnja in zlahtno obleko vojščakov božjih; zaobljubili smo se pa tudi, da se bomo vojskovali zoper greh, za sveto vero in sladko imé Jezusovo. Kako smo spolnovali dolžnosti in obljube? Po zakramentu sv. pokore nam je Bog odpustil smertne grehe in večne kazni; mi

pa smo obljubili, da se hočemo varovati greha in skerbno ogibati grešnih priložnost; obljubili smo, storjeno škodo in krivico po moči popraviti. Ali smo bili pa tudi zvesti svoji besedi, svojim obljubam do Boga? Po zakramentu sv. Rešnjega Telesa se nam je Jezus samega dal; je prišel v nas prebivat z dušo in telesom, s kervjo in mesom, kot Bog in človek; več kot samega sebe nam ne more dati. Mi pa smo obljubili od sedaj v njegovi ljubezni živeti in umreti; kako dolgo smo bili zvesti tej sveti obljubi? Zakonski! pred oltarjem ste obljubili zvestobo Bogu in med seboj, in Bog je posvetil vašo obljubo in vašo zavezo. Zapisregli ste skerbeti za posvečenje in zveličanje vaših duš, vaših otrok, vaših družin, kako ste pa držali vašo prisego? kaj ste Bogu obljubljali, če bi vas iz te ali druge nadloge rešil, te ali druge nesreče otel; rešil in otel vas je Bog, vi ste pa pozabili storjene obljube in nedolžne zahvale! Zvestobe! zvestobe! je treba; ona se močno pogreša. Kjer zvestobe ni, se kraljestva razdevajo, hiše ubožajo, nar močnejši steber mira in reda podira. Zatorej bodimo zvesti Bogu, zvesti v svojih dolžnostih, zvesti v vseh opravilih. Marija devica vsa zvesta, nam je lep izgled natanjčne zvestobe.

2. Marija je tudi nam zvesta mati in pomočnica. S križa je Jezus govoril Mariji: „Glej! svojega sina“. S temi besedami je aposteljna Janeza Marijni skerbi priporočil, z Janezom pa vse verne kristjane. Od tega trenutka je bila Marija Janezu mati in je zvesta mati vsem kristjanom; Janez je pa Marijo kot svojo mater častil; kot mater jo moramo častiti tudi mi. Zvesta mati petero znamenj ima.

1. Zvesta mati ljubi svoje dete in ga osrečiti želi. Ljubi nas pa Marija tako iskreno in pravično, da nobena mati svojega otroka tolikanj ljubiti ne more. „Moje veselje je, uči od nje sv. Duh, prebivati med človeškimi otroci“. Našo srečo, naše zveličanje Marija želi in goreče sprojuje.

b) Zvesta mati svojega otroka skerbno izredi; koliko premore in pripomaga Marija k lepi izreji otrok, vejo spričevati vse pridne kerščanske matere. c) Zvesta mati otroka

vodi po varnih potih. Mladenči! deklina! kolikokrat ste bili nekako skrivno opomnjeni; „zognite se slabe tovaršije, ne hodite po slabih potih, pustite, grešno znanje, ne zgubite se iz pravega pota“. Ta skrivni, neznaní opominovavec je bil vaš angel varh, po Marijni priprošnji od Boga poslan. d) Zvesta mati varuje otroka v nevarščini, e) in mu zvesta ostani do smerti in še po smerti. Kedar se zgublamo in tapamo po zmotah in pregrehah, je Marijno serce naše pribežališče, v katerem, če se le zaupljivo bližamo, vselej varno zavetje najdemo; umirajočim je ljubeznjiva tolažnica in pred sodnikom mila zagovornica. Neko devico so v samotni gori napadli roparji, da je bila v veliki nevarnosti. Kakor hitro pa je klicala Marijo in na glas upila: Marija, pomagaj! je bila rešena iz rok sovražnih. Hvali sv. pismo st. zakona zvesto Saro, Rebeko, Jakobovo mater in Ano, Samuelovo mater; ali zvestejše kot te in vse druge matere nam je Marija, naša mati pre-zvesta. Naša dolžnost je, da smo tudi mi ji zvesti sini, zveste hčere, zvesti služabniki. — V trinajstem stoletju po Kristusu je živel v Florenci na Laškem sedem móž, po rodu in bogastvu, še bolj pa po njih pobožnosti imenitnih, kateri so Marijo posebno zvesto častili in ji prav po otroško služili. Bili so udje pobožne družbe, ktere namen je bil, Mariji posvečene praznike in dneve slovesno obhajati. Praznovali so l. 1233 god vnebovzjetja device Marije ali veliko gospojnico, s svetimi pesmimi in premišljevanjem, ko jih neka čudna svetloba obsije in sveta misel prešine, naj zapustijo svet in se podajo pod Marijno obrambo. Nemudoma poravnajo posvetne skerbi, prosijo višega pastirja za poterjenje svojega sklepa in blagoslov in na malo gospojnico grejo v samotni kraj, po imenu Vila Kamarcia, kjer v mali bajtici prebivajo in v pokori Bogu in Mariji zvesto služijo. Imenovali so jih ljudje služabnike Marijne. Papež Gregori IX. je poterdil njih red in redovne postave in kmali se je čudovito pomnožil in razširil po svetu. O. Bonfili, iz reda Marijnih služabnikov, je bil začetnik tretjega reda svetega škapulirja za možke

in ženske, kterega so sv. oče papež Martin V. poterdili in z odpustki obdarovali.

S k l e p.

Ni vsakemu mogoče stopiti v meniški stan, postati redovnik ali redovnica, mnih ali nuna, vsakemu pa je vendar mogoče biti zvest služabnik ali zvesta služabnica Marije device. Naj stopi v tretji red svetega škapulirja ali naj se da zapisati v bratovščino Marijnega serca ali svetega roženkranca; ali pa naj se brez bratovščine prizadeva Mariji zvesto služiti!

Bukve z naslovom: nasledovanje presvete device Marije, nas prav ginljivo učijo, ljubiti Marijo s temi besedami: „Ali nas Marijna ljubezen do nas ne vnema k ljubezni do nje? Vedno misli naše potrebe, sočuti naše britkosti, v okom pride našim željam, poterpi naše pregrehe, pozabi našo nehvaležnost, Kako bi se imeli prizadevati, nasprotno ljubiti tudi Njo! Poslužimo se skerbno vsake priložnosti, nji dopasti, nič naj se nam premalo ne zde, kar zadene njeno službo. Pripomagajmo k vsemu, kar njeno čast in našo ljubezen do Nje povišati more. Vsaki dan ji darujmo hvalo naših ust in udanost naših serc; v čast si štejmo, biti njeni služabniki ali služabnice; v duhu se radi povzdiguje pred njeni tron, da občudujemo njene popolnosti, njeno slavo in sprosimo njeno varstvo; almožno delujmo in druge dela keršanske ljubezni storimo in postimo se večkrat v počastenje njenih čednost; o Marijnih praznikih prejemajmo svete zakramente in pogosto obiskujmo Mariji posvečene cerkve; vdeležujmo se pobožnost ali andoht Marijnih. S tim zamore Mariji zvest otrok svojo ljubezen skazati in njeno ljubezen obilniši zadobiti. O Marija, devica zvesta, ti si naša ljubeznjiva, vselej zvesta mati, oh da bi le mi bili Tebi zvesti sini in zveste hčere, zvesti služabniki! Zanaprej hočemo si prizadevati, tvojo slavo poviševati, število tvojih služabnikov pomnoževati, tvoje počastenje in posnemovanje razširjevati med znanci, prijatli in drugimi ljudmi. Ali slabi smo; zatorej pomagaj nam Marija, devica verna! Amen.

XX. Pridiga.

(Mara immaculate concepta maxime veneranda.)

„Marija devica brez madeža spočeta, za nas Boga prosi“. Lavr. lit 19. v.

V v o d.

Že od davnih časov so katoljčani obhajali praznik neomadeževanega spočetja prečiste device Marije. Leta 1854 smo ta praznik posebno veselo in slovesno obhajali; imenitno bo to leto za vse prihodnje čase. Sveti oče papež Pij IX. so v porazumljenji s škofi celega kerš. katoljškega sveta določili in slovesno izgovorili: „naj vsak katoljšk kristjan terdno veruje, da Marija prečista devica od madeža izvirnega greha ni bila omadežana“. Vsi verni katoličani so se veselili slovesne določbe in so svoje veselje nad Marijnim počastenjem po mnogoverstnih potih na znanje dajali. Mikalo vas bo zvedeti; a) ali je katoljška cerkev to versko resnico še le današnje dni zmislila; b) zakaj da cerkev tako uči; c) omenil bom kratko slovesnosti, ktere so se v Rimu 8 decembra 1854 godile o priložnosti, ko so papež Pij IX. neomadežano spočetje Marije device kot versko resnico določno izgovorili, d) pobožnosti v čast te prednosti Marijne. Pripravite se!

R a z l a g a.

a) Sveto pismo, še bolj pa ustmeno sporočilo nas prepriča, da so pravoverni kristjani že v prvih časih keršanstva verovali, da je bila Marija devica brez madeža poerbanega greha spočeta. V I. Mojz. bukvah III. 14—15 najdemo zapisano: „Bog je govoril kači: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim semenom in njenim semenom; ona bo tebi glavo sterla, ti boš pa njeno peto zalezovala“. Pre-rokujejo te besede ženo, ktera bo zmagala hudica t. j. greh, ki je po hudicevi zapeljivosti vrnil se v svet in se razširil po svetu. Zena prerokovana je bila Marija; ali njena zmaga ne bi bila popolna, če bi le enkrat, le v trenutku njenega spočetja, grehu bila podveržena. Dosti najdemo izrekov v

spisih prvih keršanskih očakov, po katerih moramo soditi, da so oni že verovali neomadeževano spočetje Marije device. V petem stoletju že zasledimo, da so verni kristjani praznovali čisto spočetje Marijno. Sveti Saba, opat v Palestini, ki je živel okoli leta 480, nam je zapustil zapisnik cerkvenih praznikov, v katerem pravi: „9. grudna je spočetje svete Ane, matere božje porodnice“. V sedmem stoletju omeni tega praznika sveti Andrej Kretiški, rekoč: „9. grudna praznujemo spočetje sv. Ane, stare matere našega gospoda“. V prvi odi ali hvalni pesmi pravi: „Tvoje spočetje, pobožna Ana, praznujemo danes, ker si, popred nerodovitna, spočela v svojem telesu njo, ki je neizmernega objeti mogla“. Tudi Janez Damascen omeni tega praznika l. 731, ko v prelepem govoru slavi spočetje prečiste device. Po teh pričah povzamemo, da so verni kristjani v izhodnih deželah že v 5. in 7. stoletju praznovali dan, o katerem je sveta Ana spočela blaženo dete Marijo.

Tudi v zahodnih deželah so ga že zgodaj obhajali. V Neapolju je bil ta praznik že v devetem stoletju vsekán v kameniti koledar. S časoma se je praznovanje neomadežanega spočetja Marijnega razširilo po Angleškem, Francoskem in Nemškem, pa še le l. 1700 ga je papež Klemen XI. zapovedanim praznikom prištel. Po naših slovenskih deželah so oglejski patriarhi zgodaj ta praznik upeljali, berž v začetku desetega stoletja. Po tem lahko razsodite, da ta nauk nikakor ni iz novega v cerkvi vpeljan ali izmišljen, ampak da so že verni kristjani prvih časov verovali, da je Marija brez madeža bila spočeta in da so že davno kristjani slovesno obhajali spomin prečistega spočetja, dasiravno še ni bila določena verska resnica in zapovedan praznik.

b) Zakaj da pa so keršanski učeniki že v prvih časih učili, da je Marija brez madeža spočeta; in ktere dokaze je imela cerkev, da je določila neomadežano Marijno spočetje? Pervi uzrok je njeni visoki častitljivi poklic. Od vekomaj od Boga izvoljena in odločena v mater božjo je morala prednost imeti pred vsemi stvarmi. Sodijo torej pravično, da je Marija bila po posebni milosti oprostena vesoljne postave in da vsemogočni Bog, ki jo je v svoje prebivališče izvolil, ni

mogel pripustiti, da bi le en trenutek bila v hudičevi oblasti. Stermeti moramo, ako čast božje matere prav premislimo. „Sveti Duh bo v tebe prišel in moč Najvišega te bo obsenčila“. Ona ima nositi v svojem naročju Njega, „v kogar imenu se priklanja vsako koleno teh, kateri so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“; pred kogar veličastvom nebeške trume v molitvi na tla popadajo in preglobokega spoštovanja kličejo: „Vredno je Jagnje, katero je zaklano bilo, prejeti moč in bogastvo in modrost in krepost in čast in hvalo“ (Skrivno razod. 5, 12.). Zares mati tolikega sina ni mogla biti le en trenutek v sužnosti in prekletstvu greha. — David je hotel potem, ko je mir v svojem kraljestvu uterdil, Bogu, Gospodu nebes in zemlje, spodoben tempelj zidati, ker se mu ni zdelo prav, da bi bila skrinja zaveze v kaki prosti hiši, ko je on sam v zalem poslopju prebival. Bog pa od njega tega daru prejeti ni hotel, ker je svoje roke oskrupil s sovražno kervjo. „Ti si mnogo kervi prelival“, mu je Bog sam rekel, „ti mojemu imenu hiše ne boš zidal, . . . sin, kateri ti bo rojen, on bo prav miren mož, on naj zida hišo mojemu imenu“. (Paral. 22. 8—10.) Ako tedaj David, ki je vendar le v pravičnem boju kri prelival, ni bil zadosti svet in vreden, da bi tempelj zidal, v katerem bi se shranjevala le skrinja zaveze; kako sveta je morala biti Marija, v kateri je Jezus, božji sin hotel, ne le prebivati, ampak še clo se včlovečiti. Neskončni svetosti božjega Sina bi se ne bilo spodobilo imeti mater, katero bi bil dihlej poerbanega greha omadežal.

Sodimo ravno to iz njenih razmer do Boga Očeta in do Boga svetega Duha, ker je Bog Oče Marijo izvolil za ljubo hčer in sveti Duh izvolil jo za svojo nevesto, jo je ljubil in počastil že v spočetju in jo ohranil neoskrunjeno od madeža poerbanega greha. Zatorej jo je angelj Gabriel pozdravil in nagovoril z besedami: „Češčena si milosti polna“, ker je vse druge prekosila v dušnih zakladih in milostih. V visoki pesmi sveti Duh od Marije spričuje: „Ti si vsa lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi“; te besede jasno spričujejo, da ni bila samo brez poerbanega greha, ampak tudi brez djanskega.

Poslušajmo, kakošnih misel so sveti cerkveni učeniki. Kolikorkrat spominjajo Marijo, ne najdejo besed, da bi dostojno

govorili o njeni časti, visokosti in obilnosti gnad. Lastnosti, ktere Mariji prikladajo, pomenjajo naj višo stopnjo čistote in svetosti, ktere se prosta stvar vdeležiti zamore; čistejša je od angelov. Predpodobe, kterim jo primerjajo, obsežejo vse, kar je v naturi veličastnega, in v starem zakonu svetega, in na svetu imenitnega. Vse to bi ne bilo mogoče, če bi ne bili terdno prepričani, da je Marija bila neomadežana spočeta. Še več nas uterdijo v naši veri cerkveni zbori in papeži. Že davno so papeži poterdili, priporočevali in ukazali obhajanje praznika neomadežanega spočetja prečiste device Marije. Baselski vesoljni cerkveni zbor l. 1439 je slovesno izrekel, da je ta nauk pobožna vera in da se popolnoma vjema s katoljsko vero, z zdravo pametjo in s svetim pismom.

Ravno tako je razsodil vesoljni zbor Tridentski. Posamezni škofje in kralji so prosili papeže, naj bi to pobožno vero očitno in določno izgovorili za versko resnico. Še le sedajnemu papežu Piju IX., iskrenemu častivcu preblažene device, je bilo odmenjeno to imenitno slavno opravilo. Že l. 1849 in spet i. 1852 velijo naj slavnišim katoliškim učnikom, naj v družbi pretehtajo in pretresajo to preimenitno zadevo, škofe pa in nadškofe celega sveta naprosijo, naj jim pismeno razodenejo svoje misli in naznanijo mišljenje svojih čed. Kar so tedaj sloveči učeniki vseh časov učili in vse pobožne duše verovala in želele, kar so poterdili cerkveni zbori in čudeži in navetovali škofje in najslavniši možje katoljskega sveta, so izgovorili sveti oče Pij IX. in določili za versko resnico, „da je Marija, prečista devica, brez madeža poerbanega greha bila spočeta“.

c) Kakšne slovesnosti so se zgodile v Rimu o določenju te verske resnice? Od vseh strani sveta so bili povabljeni škofje in so prihiteli, nekteri iz daljnih krajev. Rimski časnik nam slovesnost takole popisuje: „V jutro 8. grudna 1854 je bila v vatikanski cerkvi velika prigodba, ki jo bodo vse prihodnje stoletja poviševale. Viši pastir katoljske cerkve, Pij IX. so za verski stavek izrekli, kar je bilo v oziru prěsvete Marije brez madeže spočete stoletja sem pobožna pa vesoljna misel, kar so škofje in jim izročeni verni serčno želeli. Rimljani in velika množica ptujcov iz mnogih krajev so k Vati-

kanu vreli, da bi bili pričujoči pri slovesnosti in da bi slišali, kaj jim je verovati v oziru matere božje brez madeža spočete. Šla je procesija od Sikstove kapele do cerkve svetega Petra, in po obhajanjem počastenju sv. rešnega telesa in končanih litanijah vseh svetnikov so se podali pred glavni oltar. Ondi so sedli papež na svoj prestol in krog njih škofje pričujoči. Ko je bilo evangelje v latinskem in potem v gerškem jeziku péto, so prečastiti kardinal Macchi, dekan kardinalskega zbora in dekani nadškofov in škofov, ki so bili pri tej slovesnosti pričujoči, pa tudi viši škof greškega in armenskega obreda k gtopnicam apostoljskega sedeža pristopili in svetega očeta nasovarjali in prosili v imenu celega keršanskega sveta, naj bi blagovolili pobožno vero neomadežanega spočetja Marije device določno za versko resnico izgovoriti. Kristusov namestnik z radostnim veseljem prejmejo to prošnjo in rečejo, da hočejo poprej še enkrat pripomoč svetega Duha naprositi. Ko zapojejo: „Pridi sveti duh“, padejo vsi na kolena in pošiljajo iz ginjenih src goreče molitve do nebeškega trona in prosijo svetemu očetu razsvitljenja nebeškega za bližajoči preimenitni trenutek. Po končani pesmi so sveti oče z močnim glasom določbo brali in vsi ginjeni slovesno izrekli: „Verska resnica je, da je bila preblažena devica Marija v prvem trenutku spočetja s posebno predpravico in gnado božjo, z močjo zasluženja Jezusa Kristusa, zveličarja človeškega rodu, čista ohranjena vsakega madeža poerbanega greha“. Ko je bila določba zbrana, so prečastiti kardinal-škof se zahvalili svetemu očetu in jih prosili, naj bi zapovedali dotično pismo na svitlo dati. Nedopovedljivo so bili vsi pričujoči ginjeni in razveseljeni in po svetem opraviilu so vsi spet enoglasno zapeli: „Tebe Boga hvalimo“. V procesiji so se vernili v Sikstovo kapelo in ondi visoko čislani podobi preblažene device dragoceno krono iz zlata in dragih kamnov na glavo postavili. Tako se je končala večnega spomina vredna prigodba 8. grudna l. 1854.

d) Pobožnosti v čast neomadežanega spočetja Marije device. Že od nekdanj so pobožni verni visoko častili neomadežano spoceto devico: omenim le sv. Franciška Ksaverja, Terezijo, Alfonza Rodrigueza, očeta Avila in druge. Posebno

visoko jo je častil tudi pobožni cesar Ferdinand II. Sam sebe, svojo družino in cesarstvo je priporočil Marijnemu varstvu. V sredi glavnega mesta je vzkazal krasen spominek v čast prečiste device postaviti in z veliko slovesnostjo blagosloviti. Marija mu je pa bila tudi velika pomočnica. V zadregi od vseh krajev, stiskan od sovražnih Švedov in puntarskih podložnikov je kmali potem slavno zmagal svoje sovražnike, upokojil puntarje in odgnal sovražnike od mej svojega cesarstva. Še drugih lepih izgledov bi mogel našteti in dokazati, kako goreče in iskreno so pobožni kristjani častili to visoko prednost Marijno, pa pomislimo rajši in prevdarimo, kako jo hočemo mi dostojno častiti?

S k l e p.

1. Pomislimo, kako sveta je morala biti devica, da je bila vredna nositi in roditi Zveličarja, Sina božjega. Kolikokrat mi prejmemo sveto obhajilo, prejmemo Jezusa, sina božjega; oh kako svete, kako čiste bi imele biti naše serca, da bi bile vredne prejeti in nositi Jezusa!

2. Pomislimo, kako visoko je počastila presveta Trojica Marijo devico, da jo je obvarovala še madeža poerbanega greha; kako visoko jo imamo častiti tudi mi, ker je mati našega Zveličarja, naša mati in kraljica; kako goreče bi jo imeli varovati vsega žalenja, vsake pregrešne besede in hudobnega djanja!

3. Pomislimo, da je le Marija po posebni milosti bila oprostena madeža poerbanega greha, mi vsi smo pa v grehi spočeti in v grehu se rodimo; ta spomin naj odžene od nas ves napuh in naj obudi naše serca k ponižni zahvali za preveliko milost našega odrešenja.

4. Pomislimo, da je bila Marija brez madeža spočeta in se je vse žive dni neomadežano ohranila; tudi naši grehi se zbršejo po kerstu in sv. pokori, ali kolikokrat in kako hitro se spet z grehi omadežujemo.

Hvalimo in častimo Boga, da je naši ljubi materi Mariji tolikšno milost podelil, tako visoko jo počastil, da je že v spočetju bila obvarovana madeža poerbanega greha. Mi pa bodimo vselej vredni sini, vredne hčere, hvaležni častivci prečiste device Marije. Amen.

D o p i s i.

* Iz Celovca. Te dni so slovenski poslanci na Dunaju c. k. državnemu ministru gospodu vitezu Schmerlingu peticijo Slovincov izročili. To prošnjo je podpisalo okoli 20.000 Slovincov vseh stanov. Gosp. državni minister je naše poslance prijazno sprejel in obljubil, da se bojo pravične prošnje vselaj zvestih Slovincov spornile. — Tako le se glasi ta prošnja:

„Vaša Ekscelencija! Da ste bili na slavno mesto derž. ministra poklicani, sprejeli so to narodi cesarstva s prevelikim veseljem, in Vaše misli razglašene zastran notranje politike so jim dale priložnost, svojo dovoljnost glasno glasno na znanje dati.

Toraj odkritoserčno in radostno spoznamo tudi mi podpisani iz vseh krajev notranje Avstrije in ilirskega primorja, kjer slovenski narod prebiva, da one Vaše besede, ktere so bile zastran ustavnega prerodenja, kteremu je cesarski diplom od 20. oktobra pr. l. porok, in posebno zastran narodnega razvitka vseh avstrijskih narodov izgovorjene, obetajo tudi Slovincom srečno prihodnost. Spoznamo sicer, da otebe iz marsikterih nadlog je pričakovati le od ustavnih naprav samih, ki se bodo skorej začele, vendar nam naše serce ne dá mirú, Vaši Ekscelencii že zdaj razodeti najglobočejo rano, za ktero duševno, po tem pa tudi materialno življenje slovenskega naroda posebno boleha, — menimo namreč to, da za naš jezik v šoli in uradnijah skoraj popolnoma vedeti nočejo.

Po stopnji omike ravná se vse, kar je življenju podlaga: kmetijstvo, kupčijstvo, obertnijstvo, véda. Brez omike zastajajo posamni ljudje kakor tudi celi narodi za drugimi; nasledek duševnega zastajanja pa je materialno hiranje. Celi narodi se morejo pa omikati samo s pomočjo jezika, kterega jih je mati učila. Čeravno posamne osebe višo stopnjo omike dospejo, po nji pa se poptujčijo svojemu narodu, taki posamci veliki celoti kar nič ne hasnejo. Da vse to od nas Slovincov veljá, je — bodi Bogu potoženo! — le prežalostna resnica.

Dasiravno so se v tem oziru poslednji čas v naših ljudskih šolah naj huje ovére nekoliko odpravile, razjeda ljudsko šolo vendar še ta hudi rak, da one, ne poznaje svojega pravega poklica — namreč si prizadevati, ljudstvo na narodni podlagi omikovati — kratki čas, ki jim je odmerjen, s tem tratijo, da se mladosti le tuje besede v glavo vbijajo; saj tega, da bi se mladost tujega jezika naučila, pač ne more nihče reči. Kaj neki bi rekel nemški Avstrijanec, če bi mu hotli učiti njegove otroke z italijanščino, francozčino ali kakim drugim jezikom, kterega ne razume!

Dasiravno nihče ne more oporeči, da slovenščina za uk ni prikladna, se vendar v srednjih in viših učilnicah zoper vse pedagogične postave, še celó tudi za uk slovenskega jezika skozi in skozi

ne rabi, veliko menj pa za uk kakega drugega učnega predmeta. Slovenec je bil doslej res pankert v šolah svoje lastne domovine.

Svobodnost osebe in postavno varstvo življenja ter premoženja je neprodajljivo dobro, brez kterega se redno derzavno življenje ne dá misliti. Oboje se opera na podlago ustnvenega sodništva. Izpraševanec in izpraševavec se morata dobro razumeti; po tem razumljenji se sodi o življenji in svobodi, se sodi o premoženji in blagu. Pamet in skušnja ucite, da more ena sama napak razumljena beseda koga ob te najdražje dôbra pripraviti. Na to ravno se opéra čez meje Evrope razširjena šega, da sodnije postavljajo tolmače še celó za ljudi iz unanjih dežel. Ako se pa temu nasproti v slovenskih deželah vsi zapisniki kazenskih in civilnih pravn v nemškem jeziku pišejo, se ni zastoj bati, da sodnije ne morejo vselej svoji nalogi zadostiti, kakor bi hotle in imele zadostovati. Kaj bi pač nemški Avtrijanec rekel, če bi kdo zahteval, naj svoje ime podpise v protokolu, v kterem je zapisano v kakem slovanskem narečju to, kar je on govoril!

Pravilo postavodajstvá je dalje, da imajo razglašene postave za vsacega vezavno moč. Al ravno tako tirja enakopravnost, in slavna vlada je po deželnih zakonikih, ki so do leta 1859 v Avstrii izhajali, tudi spoznala, da naj se po pripravnem načinu narodom mogoče stori, s postavami se soznaniti. Gotovo je zoper to tirjatvo, da deželni zakoniki več ne izhajajo in da politične in druge gosposke svoje ukaze ali druge razglase natiskovati dajejo v nemških ali italijanskih listih, kterih slovensko ljudstvo ne bere, ker jih ne ume.

Zadnjič je namen vseh deželnih gosposk, da ljudstvo natanko spolnuje vse, kar one ukažejo. To je pa samo tedaj mogoče, kadar jih ljudstvo popolnoma ume. Da pa to ondi ni mogoče, kjer — kakor pri nas skoraj sploh — slovenski deržavljeni, kteri drugega jezika ne umejo, razpise, naročila i. t. d. v njim čisto tujem jeziku dobivajo, — tega obširneje razkazovati ni treba. Učeniki cerkveni so svoj poklic in pomočke, ga spolnovati, boljje umeli, ker slovenskemu ljudstvu besedo Božjo skozi in skozi v njegovem domačem jeziku oznanujejo in jo tudi morajo oznanovati, ako hočejo razumljeni biti. To, da so vse pridige na kmetih in skoraj vse tudi v mestih v slovenskem jeziku, podpera zlo zlo to, s čemur hočemo dokazati, da naj se slovenskemu narodu tudi v šoli in vradnii dá, kar mu gre in mu je potreba.

Ozir na imenovane nemile razmere, ktere so zoper naturo in zoper pravico, pač očividno razjasnuje, zakaj neka tuznost navdaja narod naš, s kterim se ravna v lastni njegovi domovini kakor s tujcom. To nezadovoljnost pa je še bolj poviševalo in jo povišuje to, da slovenski narod ne vživa pravic memo drugih narodov avstrijsanskih, kterih jezik ima v šolah in vradnijah vso veljavo. Ravno tako upravičeni in enako ugodni slovenski jezik je bil po poljubnosti pred duri postavljen. Tirjatev edine in zadovoljne, in po tem dvojem močne

Avstrije pa je gotovo to, da se točno varuje povsod in v vsem enakopravnost, ktere ne smejo šolske, politične in sodne gosposke kar nič samovoljno okrajševati.

Vsled tega vsega želé vsi, kteri poznajo prave potrebe slovenskega naroda:

Pervič: da se ljudske šole skozi in skozi na narodni podlagi osnovajo, srednje in više šole v slovenskih deželah pa prestrojijo po pravilu enakopravnosti slovenskega, nemškega ali italijanskega jezika, kar je bilo sicer že v cesarskem ukazu od 8. avgusta 1859 — v državnem zakoniku št. 150 razglašenem — za vse avstrijske dežele, razun lombardsko-beneškega kraljestva zapovedano, — mi pa — žalibog! še vedno čakamo, da bi se uresničilo.

Drugič: da se z ozerom na to, kar je presvitli cesar drugim narodom že dovolil, tudi dovoli Slovencom, kteri se smejo z unimi brez strahu meriti in kterih gledé zvestosti in udanosti do cesarja in domovine nobeden ne prekosi, to je, da se vsem c. kr. gosposkam, ktere imajo z ljudstvom opraviti, ukaže, da bi prihodnič brez izjeme odpisovale na vse uloge v tistem jeziku, v kterem (slovenskem, nemškem ali italijanskem) želijo ljudje odgovora; pri zaslišbah, vpisbah in zamostalnih naredbah pa, da bi se vselej ustmeno in pismeno jezika posluževale, kterega govori človek, ki ga pismo zadeva.

Tretjič: da se bi vsi razglasi in oklici sodnij in drugih gosposk, kteri zadevajo slovenske kraje, razglaševali v uradnem slovenskem časniku, kterega je zlo zlo treba, da vse ljudstvo za te razglase zvé.

Četertič: da se v dobri prestavi po posebnem zakoniku tudi slovenskemu ljudstvu vse državne postave in vsi ukazi, kteri se tičejo pravic in djanj državljanov tako, kakor se je godilo to do začetka leta 1860.

Ako se bo enakopravnost tako spolnovala, bo slovenski narod nehal, na svoji lastni zemlji tujec biti; potem bo konec njegove nezaupljivosti do gosposk, ktera ima svoje korenine v iznarodnjenju uradnikov, in vladnim namenom dostikrat toliko škode prizadene. Ako bo pa narodu pripuščeno, viditi, kakošno je državno gospodarjenje, bo se um tega naroda zlo zlo razvedril in podučljivost njegova bo se jako jako pospesila. Poslednjič bi se prebudilo v njem to, cesar mu je doslej manjkalo, više čutje za vse dobro in blago, in zavedati bi se začel popolnoma, kakošne državljanske dolžnosti da ima; tako bi se narod sčasoma odgojil, da bo mogel hoditi sam ustavno pot, po kteri hrepeni. Na drugi strani se je pa tudi nadjati, da bo ta krepki in izobražljivi narod, kteri blizo poldrug milijon duš šteje, učversten po narodni izreji in upravi in k lastni zavednosti zbujen, na južni strani za vselej močen jéz proti italijanstvu državi nevarnemu.

Prepričani o pravicoljubnosti in veliki modrosti Vaše Ekscelencije se prederzujemo to, kar smo tu razložili in dobro prevdarili, Vam vse z vročo željo predložiti, da bi to, kar smo tu odkritoserčno razodeli, blagovoljno prevdarili in kmalo vkazali, da bi se imanovane neprilichnosti odpravile, ali pa, kolikor bi bilo tega po ustavi deželnim skupščinam prepustiti, v smislu gori razloženih resničnih pritožb potrebne naprave storili. Veliki državniški modrosti Vaše Ekscelencije zaupajoči izročimo še to Vam v prevdarek: ali bi se ne dale te razkazane silne potrebe slovenskega naroda, ki je ta čas v več političnih okrajih razdeljen, dosti laže in z manjšimi stroški državnega zaklada odpraviti s tem, da bi se vse slovenske okrajine postavile pod eno najvišje administrativno poglavarstvo.*

Iz Gorice. Zgubili smo zopet verlega moža, pobožnega duhovnika, bistro glavo, skušenega, izverstnega uradnika, iskrenega prijatla; kterega so vsi sploh ljubili, ki so ga poznali, vsi spoštovali, ki so kadaj ž njim kaj opraviti imeli: nepozabljivega gospoda Janeza Lapanja, nadškofijskega kanclerja. Po dolgem hiranji je prvo nedeljo po veliki noči ravno, ko je poldne zvonilo, mirno v Gospodu zaspal. Bil je rajni na Ponikvi v Tominskih gorah, 25. decembra 1816 rojen, je vse šole v Gorici opravil, kjer je bil tudi 24. septembra 1842 mašnik posvečen. Bil je potem nekaj let dušni pastir na deželi, in ker je bilo ravno eno mesto v nadškofijski kanceliji spraznjeno, so rajni nadškof Francisek Ksaveri Lušin ga tim raji v mesto poklicali in v kancelijo vzeli, ker so njegove lepe lastnosti in pripravnosti dobro poznali. Smem reči, da ne bomo lahko zopet tako dobrega moža dobili, bodi si za kancelijske dela, ali pa za ktere si bodi druge duhovske službe. V tvorek po tem je bil pokopan. Duhovnikov iz mesta in iz bližnih krajev na deželi, kamor je ta žalostna novica njegove smerti kmalo in za časa prišla, se je nabralo za pogrebščino lepo število, in marsikteremu je po rajnkem oko se rosilo. Bog mu daj večni mir in pokoj. Amen.

In ker govorim od nemile smerti, naj omenim še pač prezgodnjo smert gosp. Janeza Ličena, vrednega in mnogozaslužnega fajmoštra na Placuti (Piazzutta) pri Gorici, ki je en dan pred zgoraj omenjenim po dolgi bolezni umerl, in je bil tedaj tudi v ponedeljek po prvi nedelji po veliki noči pokopan. Ni bil še star, zakaj rojen v letu 1807 mesca avgusta v Rihenberku (Reifenberg) in je bil skoraj trideset let uže duhovnik, to je od leta 1831. Bil je več let mansionar ali vikar v stolni cerkvi, in poslednje leta fajmošter, mož, ki si je s svojo neutrudljivostjo v spolnjenji svojih dolžnost, in vsakoverstnimi čednostmi zaslužil in zadobil spoštovanje vseh dobro mislečih. Bog mu daj tamkej venec večnega življenja!

Potem takem je Goriška nadškofija sadaj zgubila ob enem dva verla, zaslužna moža, in ta zguba se tim bolj v živo občuti, ker v tako majhni škofiji, pri tolikem pomanjkanji duhovnikov, pri toliko zmešnjavi jezikov, ki se pri nas govore in pišejo, itd. ni ravno lahka stvar, pripravnih mož dobiti, ki bi izpraznjene mesta vredno posedli.

Ko sem te verstice spisal, zvem, da je na mesti rajncega g. Janeza Lapanja, kanclar imenovan gosp. Štefan Bensa, dosadanji tajnik ali sekretar v ravno tej kancliji. Z vsemi temi novicami pridem zato tako pozno, ker so veči del take, da se posledni list Prijatla niso mogle za časa dati. Od našega deželnega zbora kaj povedati se mi nepotrebno zdi prvič zato, ker mnogo brane Ljubljanske Novice tudi od tega dovolj donašajo, potle pa tudi zato, ker bi kaj posebno znamenitega od njega pisati ne vedel. Kakor je bilo uže v zadnjem listu Prijatla omenjeno, za nas, kar nas je Slovincov na Goriskem, v tem sboru ravno ne cvetejo rožice, naj si naši možaki v njem prizadevajo, kolikor jim drago in kar morejo. Laška ali bolje rekoč italijanska stran je skoz in škoz močnejša. Vendar smo dobili več, kakor smo si nadjali. Hvala in slava našim korenjakom, ki se možko potegujejo za pravice preljubih Slovincov. Bomo vidili, kaj bo iz vsega tega, in kaj nam naposled državni sbor prinese.

Dubovske zadeve.

* Kerška škofija. Č. g. Stangl Lov. je dobil kuracijo Bajtiše; čč. gg. Dulnik Jož. in Cepic Franc prideta za kaplana v Žabnice; č. g. Kae Leop. gre za provizorja na Kremsko planino. — Umerl je Mihevc Ant. kurat v Strojni. R. I. P.

* Ljubljanska škofija: Čč. gg.: so dobili sledeče fare: Reš Ant. Metliško faro; Gestrin Leop. Sentjursko faro pri Svibnji; Kastelic Jan. Mokronoško faro; Toman Jan. Senthelensko lokalijo; Povše Franc Černoversko lokalijo. Č. g. Skubic Jož. pride za eksposita v Žabnico; č. g. Terček Dan. za farnega namestnika v Podzemelj; č. g. žl. Premerstein Frid. je prestopil k nemškemu redu. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Voglar Jan. k sv. Jakobu v Ljubljani, Strah Jan. v Polhov gradec, Boncel Jož. v Selce, Pogačar Lor. v Dob, Projič v Hrenovce za zgodnjika, Peharec Venc. v Kamnik, Indof Mart. v Poljane nad Loko, Žakelj Anton k sv. križu pri Kostanjeviči, Hitij Jan. na Jesešice, Tomec Mart. v Teržič, Kogej Jož. na Verhniko, Zagoda Jan. v Stopič, Kerčon Ant. v Metliko, Puhar Jan. v Smednik, Horvat Mih. v Šmartin pri Litiji, Vartol Pet. v Cirklje. — Umerla sta čč. gg. Rehberger Jan., kaplan iz poreške škofije in Kopitar Jož., kaplan. R. I. P.

Lavantinska škofija: Preč. g. doktor Lorenc Vogrin, stolni korar, učil od 1. maja pastirno in katehetiko v bogoslovskih šolah (škoda, da se nam ne naznani, alj po slovenski alj po nemški); č. g. Caf Juri je izvoljen duh. svetovavec in gre za beneficiata na Ptuj; č. g. dr. Ulaga Jož. nastopi službo podvodja semeniškega. Čč. gg. so dobili fare: Ulaga Jož. (starejši) faro št. Vid pri Ponikvi; Sirk Andrej faro št. Lorenc na Dravskem polju; Korošec Štef. lokalijo v Stranica, Tofant Juri lokal. pri sv. Mihlavžu na Polji. Za provizorja prideta čč. gg. Poterč Lor. v Pernice in Burear Božid. v Remšenik. Čč. gg. kaplani so prestavljeni: Trunk Blaž v št. Vid pri Ponkvi; Presker Jan. v Setale, Pinter Mat. v Čadran, Potočnik Lor. v slov. Bistrico, Korošec Mih. v Šmarje, Rajsp Joan v Slivnico, Pirtošek Ant. v Kamnico, Košar Mat. v Ulimje, Karba Joan v št. Rupert v slov. goricah, Dolinšek Blaž v slov. predmestno faro v Marburze, Valter Franc v Galicijo, Vrečko Mat. v št. Peter pod sv. gorami, Gajšek Korl v Videm, Marinka Juri v Griže, Ermenc Fr. v Lotmerk, Pogelšek Mat. v Vitanje, Simonič Jan. Nep. na Remšenik. Č. g. Polič Jož. gre v počitek. Umerla sta čč. gg. fajmoštra: Sönwetter Sim. v Pernici in Topolnik Sim. na Remšeniku. R. I. P.

Oznanilo: Bile za rajnim gosp. Hermeterjem bojo ob 10. tretjega junija v Šmarjeti pri Velikovu.